

Załącznik
do Uchwały nr XXVI/201/17
Rady Gminy Pakosław
z dnia 29 czerwca 2017r.

2017

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY PAKOSŁAW NA LATA 2017-2023

Pakosław

Spis treści

I. WPROWADZENIE.....	4
II. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	5
II.1. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (SROR)	5
II.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030).....	5
II.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony. Miasta. Obszary Wiejskie (KSRR).....	6
II.4. Krajowa Polityka Miejska 2023 (KPM)	6
II.5. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia (NPR).....	7
II.6. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku	7
II.7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego	8
II.8. Plan Odnowy Miejscowości Pakosław na lata 2016-2025	8
II.9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Pakosław 2011-2025.....	9
II.10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pakosław.....	10
II.11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych	10
III. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) I OBSZARU REWITALIZACJI (OR).....	11
III.1. Ogólna charakterystyka gminy.....	11
III.2. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR).....	12
III.2.1 Wyznaczenie jednostek analitycznych (JA)	12
III.2.2 Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych.....	16
III.2.3 Analiza pozyskanych danych	18
III.3. Obszar zdegradowany (OZ)	45
III.4. Obszar rewitalizacji (OR)	48
III.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji (OR)	51
III.5.1 Debata z interesariuszami obszaru rewitalizacji (OR)	51
III.5.2 Spacer studyjny po wyznaczonym obszarze rewitalizacji (OR)	51
III.6. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)	53
III.6.1 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej (sfera priorytetowa).....	53
III.6.2 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej.....	54
III.6.3 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze środowiskowej	54
III.6.4 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	55

III.6.5 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze technicznej	55
III.6.6 Lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)	55
IV. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI (OR) PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	56
V. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	56
VI. PROJEKTY/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	57
VI.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne	58
VI.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	76
VI.3. Projekty zintegrowane	77
VII. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	77
VII.1. Komplementarność przestrzenna	77
VII.2. Komplementarność problemowa	78
VII.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna	78
VII.4. Komplementarność międzyokresowa.....	79
VII.5. Komplementarność źródeł finansowania	79
VIII. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PROJEKTÓW/ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	80
IX. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (SOOŚ).....	85
X. USPOŁECZNIENIE PROGRAMU REWITALIZACJI	85
X.1. Diagnozowanie.....	85
X.2. Programowanie	86
X.3. Wdrażanie oraz monitorowanie programu rewitalizacji	86
XI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	86
Spis tabel	90
Spis rycin	90

I. WPROWADZENIE

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych to najbardziej kompleksowa odpowiedź na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową polskich gmin. Jest ona zagadnieniem, które przez długie lata nie było uregulowane prawnie, co było jednym z głównych przeszkód prowadzenia działań w zakresie odnowy społeczno-gospodarczej obszarów zdegradowanych. Obecnie kwestie merytoryczne związane z rewitalizacją regulują: Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Program rewitalizacji jest zasadniczym dokumentem służącym zaplanowaniu i realizacji procesu rewitalizacji. Ma on charakter „strategii rewitalizacji”, w której dokonuje się pogłębionej diagnozy stanu obszaru rewitalizacji oraz planuje i koordynuje działania, służące osiągnięciu wizji stanu obszaru po rewitalizacji. Służy również koordynacji działań rewitalizacyjnych z szeregiem innych dokumentów uchwalonych przez gminę.

Gmina Pakosław otrzymała dofinansowanie projektu pt. „Program rewitalizacji obszaru przemysłowego i renowacja parku w Pakosławiu”, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, w oparciu o umowę o udzielenie dotacji celowej zawartą z Samorządem Województwa Wielkopolskiego. Zgodnie z umową, przygotowanie programu prowadzi się do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023. Dokument przygotowany został zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, przyjętych przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023 kompleksowo, i w sposób zaplanowany przedstawia sposób rozwiązywania problemów występujących na obszarze rewitalizacji (OR) wyznaczonym na terenie gminy. **Podstawę prawną** uchwalenia programu stanowi **Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym**.

II. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

II.1. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (SOR)

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Aby osiągnąć zamierzony cel główny, Strategia wyodrębnia 3 cele szczegółowe, których realizacja będzie wiodła do spełnienia nakreślonego planu. Te 3 podwaliny koncepcji to Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną, Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony oraz Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Drugi cel szczegółowy wskazuje na konieczność koncentracji działań w obszarze spójności społecznej i rozwoju zrównoważonym terytorialnie, co oznacza m.in. prowadzenie skutecznej polityki regionalnej dostosowanej do specyfiki danego terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, rozwojowi lokalnych rynków pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców, czy poprawie dostępu do usług publicznych z wykorzystaniem potencjałów lokalnych i subregionalnych gospodarek, jak również własnych zasobów. Są to równocześnie działania, na których skupia się niniejszy Plan rewitalizacji.

Dalej, SROR, wylicza obszary, wpływające na osiągnięcie w/w celów: kapitał ludzki i społeczny, cyfryzacja, transport, energia, środowisko i bezpieczeństwo narodowe. W kontekście tych wytycznych Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023 jest odpowiedzią na założone w Strategii priorytety i zarazem środkiem do ich osiągnięcia.

II.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

KPZK 2030 jako jeden z obszarów interwencji identyfikuje obszary z koncentracją problemów rozwojowych, tj.: obszary degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, na których występują problemy związane z niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem, niską jakością infrastruktury, depopulacją oraz często występującą koncentracją patologii i ubóstwa. KPZK 2030 dedykuje tym obszarom kierunek działań: „Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych – w tym: Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast”, którego celem jest przywrócenie obszarom zdegradowanym funkcji

administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórному zagospodarowaniu, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. W KPZK 2030 sformułowano także pewne wskazania dotyczące działań na poziomach regionalnym i lokalnym, dotyczące wyznaczenia w planach zagospodarowania przestrzennego województw obszary, które na poziomie lokalnym powinny zostać objęte kompleksowymi programami rewitalizacji/restrukturyzacji oraz regionalnymi programami inwestycyjnymi, wpisującymi się w strategię rozwoju danego miasta i w strategię rozwoju województwa. Realizacja w gminie Lokalnego Programu Rewitalizacji oparta została na ogólnych zasadach polityki przestrzennej przyjętych w KPZK 2030 tj. zasada zrównoważonego rozwoju, racjonalności ekonomicznej, preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, przezorności ekologicznej oraz kompetencji ekologicznej.

II.3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony. Miasta. Obszary Wiejskie (KSRR)

KSRR w zakresie budowania spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych identyfikuje cel szczegółowy: „*Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze*”, adresowany do obszarów miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze, do których, w przypadku województwa wielkopolskiego, zalicza się: Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Ostrów Wlkp. i Piłę. Stwierdza również, że działania adresowane do obszarów zdegradowanych powinny być w szczególności ukierunkowane na wspieranie jakości kapitału ludzkiego, modernizację struktury gospodarczej, poprawę jakości i dostępności infrastruktury technicznej oraz modernizację i rozwój obiektów użyteczności publicznej. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone na podstawie lokalnych programów rewitalizacji, które będą uwzględniać określone krajowe wytyczne i standardy. Wskazuje także m.in. na konieczność promowania projektów i inicjatyw opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym.

II.4. Krajowa Polityka Miejska 2023 (KPM)

Dokument adresowany jest w szczególności do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Działania w obszarze rewitalizacji określone zostały w ramach celu szczegółowego: „*Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich*”. Celem polityki miejskiej w zakresie rewitalizacji wg KPM jest wypracowanie i wdrażanie skutecznych mechanizmów koordynowania i integrowania zadań i działań różnych podmiotów, w tym prywatnych,

w przygotowaniu i prowadzeniu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. KPM określa również definicję i ogólny zakres programu rewitalizacji, wskazując, iż ma to być opracowany i uchwalony przez samorząd lokalny wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i technicznej, zmierzający do wyprowadzenia określonych obszarów ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju. KPM wskazuje także zadania samorządu województwa w zakresie wspomagania procesów rewitalizacyjnych i udzielania wsparcia merytorycznego realizującym je podmiotom.

II.5. Narodowy Plan Rewitalizacji 2022. Założenia (NPR)

Z uwagi na konieczność podjęcia wielosektorowego i bardziej zintegrowanego wysiłku na rzecz wyprowadzania zstanów kryzysowych obszarów zdegradowanych podjęto próbę wypracowania pakietu rozwiązań systemowych dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce – w tym celu opracowano Założenia Narodowego Planu Rewitalizacji, w ramach którego określono podstawowe założenia NPR oraz koncepcję jego zakresu. NPR stanowić będzie szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych. Głównym celem NPR będzie poprawa warunków rozwoju OZ w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. W swoich założeniach, NPR promuje pełniejsze, całościowe rozumienie rewitalizacji, która wykracza poza prowadzenie przedsięwzięć związanych z modernizacją w wymiarze infrastrukturalnym. Rewitalizacja w nowym rozumieniu stanowi zespół skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie działań prowadzonych kompleksowo; zakłada skoncentrowane wysiłki wielu podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej.

II.6. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku

W zaktualizowanej w 2012 roku Strategii wojewódzkiej jako jedną ze słabych stron województwa wskazano istnienie obszarów i miast wymagających rewitalizacji oraz dużą powierzchnię terenów zdegradowanych. Wśród zagrożeń odnotowano natomiast marginalizację obszarów i ośrodków o niższej konkurencyjności, a także grup o najniższym wykształceniu, upośledzonych pod względem społecznym, fizycznym i psychicznym, wzrost patologii społecznych, liczne grupy i środowiska zagrożone wykluczeniem. W celu przeciwdziałania procesom degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, w Strategii określono działania służące

wsparciu rozwoju obszarów wiejskich (cel operacyjny 5.2). Działanie to polega na generowaniu

i wzmacnianiu funkcji pozarolniczych w ścisłym powiązaniu ze specyficznymi potencjałami lokalnymi. W tym celu podkreśla się znaczenie aktywizacji lokalnych środowisk na rzecz rozwoju. Większość działań określonych w tym celu pokrywa się z celami Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023. Do działań tych należą m.in. wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji, wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej, rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki, przeciwdziałanie procesom migracyjnym, zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej, tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych, stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych.

II.7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego przyjęty w 2010 roku jest jednym z trzech dokumentów, razem ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r. i Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym, które wyznaczają główne kierunki rozwoju województwa. Opracowanie przedstawia podstawowe priorytety planistyczne dla kształtowania rozwoju przestrzennego Wielkopolski w takich aspektach jak: ochrona przyrody, transport i infrastruktura oraz rozwój osadnictwa. Działania wyznaczone na poziomie regionalnym są realizowane lokalnie także przez samorządy. Projekty Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław odnoszą się do ogólnych koncepcji zawartych w Planie, a w szczególności do polityki wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego m.in. poprzez promowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz oddolnych inicjatyw, działania zmierzające do poprawy standardów życia mieszkańców oraz inwestowanie w kapitał ludzki ukierunkowane na wzrost kompetencji. Program Rewitalizacji wskazuje również na działania, które zostały uwzględnione w Planie, jako poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody, ochrona zasobów i przywracanie walorów środowiska, a także zachowanie, wzbogacenie lub odtworzenie różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

II.8. Plan Odnowy Miejscowości Pakosławna lata 2016-2025

Gmina Pakosław posiada aktualny Plan Odnowy i Rozwoju Miejscowości Pakosław 2016-2025, który stanowi kontynuację Planów Rozwoju Miejscowości Pakosław. Dokument został przyjęty przez zebrania wiejskie mieszkańców wsi Pakosław 25 listopada 2016, a zatwierdzony przez Radę Gminy Pakosław uchwałą nr XX/151/2016 dnia 28 grudnia 2016 roku. Plan jest podstawowym dokumentem decyzyjnym

podejmowanych przez organy rady sołeckiej i władze Gminy Pakosław działań dotyczących przedsięwzięć rozwojowych. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023 jest dokumentem operacyjnym, uszczegóławiającym zapisy Planu oraz wskazującym konkretne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczące obszaru rewitalizacji. Dokument wpisuje się w założenia Planu Odnowy Miejscowości odnoszące się do rozwoju i poprawy warunków pracy i życia mieszkańców.

Gmina posiada plany rozwoju także dla miejscowości: Białykał, Niedźwiadki, Osiek, Golejewo, Golejewko, Sowy, Góreczki Wielkie, Podborowo, Pomocno, Chojno, Kubeczki-Dębionka, Ostrobudki, Sworowo oraz Zaorle. Dokumenty te zawierają priorytetowe dla mieszkańców działania służące uporządkowanemu i społecznie akceptowanemu rozwojowi infrastruktury społecznej i technicznej w miejscowości, co jest zbieżne z zadaniami Programu Rewitalizacji. Plan jest również dokumentem niezbędnym przy działaniach, które będą wspierane przez środki pomocowe z Unii Europejskiej, zwłaszcza w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz programu Wielkopolska Odnowa Wsi.

II.9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Pakosław 2011-2025

Dokumentem planistycznym określającym kierunki rozwoju Gminy Pakosław jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy do roku 2025. Stanowi ona kompletny plan określający główne, długofalowe cele oraz wskazujący działania, które powinny być podjęte, aby te cele zostały osiągnięte. Zakłada ona podniesienie jakości zarządzania i utrzymanie spójności działań podejmowanych w gminie oraz efekt ich synergicznego wzmacniania się i wzajemnego uzupełniania. Strategia wskazuje wizję: „Wysoki standard życia mieszkańców Gminy Pakosław na poziomie wysoko rozwiniętych krajów europejskich”, mającą stanowić główny punkt odniesienia dla wszystkich podejmowanych działań. Strategia wskazuje na szereg działań oraz odpowiadające im cele strategiczne, które zostały uwzględnione także w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Tożsamość działań dotyczy przede wszystkim:

- ładu środowiskowego: dziedzina działań proekologicznych – cel strategiczny 1. Mieszkańcy świadomi ekologicznie, dziedzina atmosfera – cel strategiczny 4. Czyste powietrze atmosferyczne, wolne od zanieczyszczeń gazowych i pyłu,
- ładu gospodarczego: dziedzina rynek pracy – cel strategiczny 1. Nowe miejsca pracy na terenie gminy, dziedzina podmioty gospodarcze – cel strategiczny 2. Stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi i powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych,
- ładu społecznego: dziedzina przeciwdziałanie bezrobociu – cel strategiczny 2. Zmniejszenie bezrobocia w gminie, dziedzina pomoc społeczna – cel

strategiczny 3. Pomoc z integracją społeczną, dziedzina edukacja– cel strategiczny 5. Wysoka jakość oświaty na wszystkich poziomach, dla których gmina jest organem prowadzącym,

- ładu instytucjonalno-politycznego – cel strategiczny 2. Bezpieczni mieszkańcy oraz osoby odwiedzające gminę.

II.10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pakosław

Gmina Pakosław posiada aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pakosław, przyjęte Uchwałą nr XXXII/206/10 Rady Gminy w Pakosławiu z dnia 15 lutego 2010 roku. Studium jest jednym z podstawowych, obligatoryjnym dla jednostki, dokumentów planowania strategicznego, określającym politykę przestrzenną gminy, a także jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które nie mogą naruszać jego ustaleń. W dokumencie nie wskazano, obszarów dysfunkcyjnych, w szczególności zdegradowanych oraz wymagających rewitalizacji. Rekomenduje się dostosowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do ustaleń Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023.

II.11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

W 2009 roku została przyjęta Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakosław na lata 2009-2015. Strategia ma nakreślać kierunki polityki społecznej, jej priorytety oraz ogólne działania mające na celu połączenie programów instytucji, organizacji i administracji wokół problemów społecznych występujących lub mogących wystąpić w przyszłości na terenie gminy. Jest ona dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi. Autorzy Strategii sformułowali misję opartą na „budowie i rozwoju systemu wsparcia dla mieszkańców gminy Pakosław, służącego podniesieniu poziomu ich życia i bezpieczeństwa socjalnego oraz integracji społeczności lokalnej.

Niniejszy dokument Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław jest zbieżny ze Strategią przede wszystkim w odniesieniu do celu głównego związanego z rozwojem działań samorządu lokalnego w celu aktywizacji społeczności lokalnej. W obydwu dokumentach wskazano na konieczność prowadzenia działań na rzecz integracji społeczności lokalnej oraz rozwijanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi i rządowymi. W Programie zwrócono także uwagę na inne kwestie problemowe wymieniane w Strategii tj. bezrobocie, potrzeba zapewnienia opieki dzieciom oraz poszerzenie jej oferty, a także poszerzenie kompetencji nauczycieli i uczniów.

III. DIAGNOZA CZYNNIKÓW IZJAWISK KRYZYSOWYCH W GMINIE SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) I OBSZARU REWITALIZACJI (OR)

III.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Pakosław – gmina wiejska leżąca w województwie wielkopolskim, w powiecie rawickim. Gmina położona jest na południu Niziny Wielkopolskiej, na wysokości około 100 metrów n.p.m., w dorzeczu rzeki Orli, stanowiącym część dorzecza Baryczy. Dorzecze Orli to liczne lewo i prawobrzeżne ciek, z których największy to Szpatnica. Są to rzeki nizinne o małych spadkach, jak również niewielkich zdolnościach retencyjnych. Gmina Pakosław jest jedną z mniejszych gmin w województwie wielkopolskim. Jej powierzchnia wynosi 7.754 ha w tym: 4.376 ha grunty orne, 1.100 ha użytki zielone, 1.658 ha lasy, 151 ha wody, 460 ha grunty pozostałe oraz 9 ha nieużytki. Gminę zamieszkuje 4.798 osoby w 15 sołectwach. Największą miejscowością jest Pakosław, w której mieszka 1125 mieszkańców. Tutejsza ludność to przede wszystkim rolnicy indywidualni. Natomiast działalność gospodarczą pozarolniczą prowadzą 283 podmioty gospodarcze. Pomimo słabej jakości gleb rolnictwo gminy od wielu lat należy do ścisłej czołówki wojewódzkiej. W gminie Pakosław występuje na najwyższym poziomie w województwie komplementarność produkcji roślinnej i zwierzęcej. Pakosław należy do obszarów najbardziej aktywnych w agrobiznesie na południu byłego województwa leszczyńskiego obok Rawicza. Przetwórstwem rolno-spożywczym zajmuje się 1 zakład prywatny: zakład przetwórstwa mięsnego Golejewie. W gminie gospodarują 2 państwowe gospodarstwa rolne. Pierwsze to Stadnina Koni „Golejewko” o obszarze 259 ha. „Golejewko” to nie tylko hodowla koni pełnej krwi angielskiej, lecz także znane sukcesy na torach wyścigowych kraju i Europy. Drugie gospodarstwo znajduje się w Zaorlu, gospodaruje na obszarze 84 ha i podlega Instytutowi Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Smolicach. Obok dynamicznie rozwijającego się przetwórstwa rolno-spożywczego, mocną pozycję w gminie zajmuje rzemiosło, głównie branża drzewna i metalowa. Dużą atrakcją turystyczną na terenie gminy Pakosław stał się zalew, który, oprócz funkcji rekreacyjnych, pełni także bardzo ważną rolę zbiornika retencyjnego. Zbiornik zyskał na atrakcyjności poprzez pobudowanie ścieżki pieszo rowerowej, parkingu plaży, boiska do piłki plażowej i placu zabaw. Stał się miejscem wypoczynku i organizacji imprez kulturalnych w okresie letnim. Z walorów zbiornika korzystają, nie tylko mieszkańcy gminy, ale także całego regionu. Zalew ma coraz większe znaczenie jako miejsce do uprawiania windsurfingu i wędkarstwa. Zbiornik stanowi nadal duży potencjał do dalszego rozwoju tej części gminy. W jego sąsiedztwie przewiduje się stworzenie osiedli pod budownictwo jednorodzinne, warunków do rozwoju gastronomii i niezbędnej infrastruktury technicznej. Obiekt już dzisiaj spełnia ważny element promocji gminy, a w przyszłości jego znaczenie będzie jeszcze większe. Warunkiem dalszego rozwoju atrakcji turystycznych i usług wokół zbiornika jest czysta

woda w rzece Orli. To ważne wyzwanie ekologiczne dla regionu, objętego zlewnią rzeki. Istotną rolę w rozwoju turystyki na terenie gminy spełniają także baza noclegowa, a w tym powstałe gospodarstwa agroturystyczne.

III.2. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR)

Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR), stanowi istotę diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie. Diagnoza, w tym wyznaczenie OZ i OR, przeprowadzone zostały zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz w Zasadach programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, przyjętych przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Poniżej zaprezentowano kolejne etapy wyznaczania obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR):

III.2.1 Wyznaczenie jednostek analitycznych (JA)

Punktem wyjścia do wyznaczenia jednostek analitycznych (JA) była analiza: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pakosław, w tym obrębów geodezyjnych, w ramach których znajdują się poszczególne jednostki osadnicze, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, granic okręgów wyborczych oraz map ewidencyjnych gminy. **Po szczegółowej analizie ww. dokumentów, na potrzeby diagnozy,** wyznaczone zostały jednostki analityczne, które obejmują obszary zamieszkałe, wewnątrzspójne ze względu na funkcję terenu, fizjonomię terenu (układ przestrzenny i charakter zabudowy) oraz intensywność użytkowania. Stanowią one niepodzielne obszary, zamieszkałe przez nie mniej niż 1% i nie więcej niż 10% ogółu mieszkańców gminy. Ponadto, osobną jednostką analityczną wyznaczono dla jednego zbiornika wodnego. Ostatecznie, na potrzeby diagnozy, gmina podzielona została na **16 jednostek analitycznych (JA)** o wyodrębnionych funkcjach: **zamieszkałe obszary wiejskie - ZOW** (15 jednostek) oraz **zbiorniki wodne – ZW** (1 jednostka).

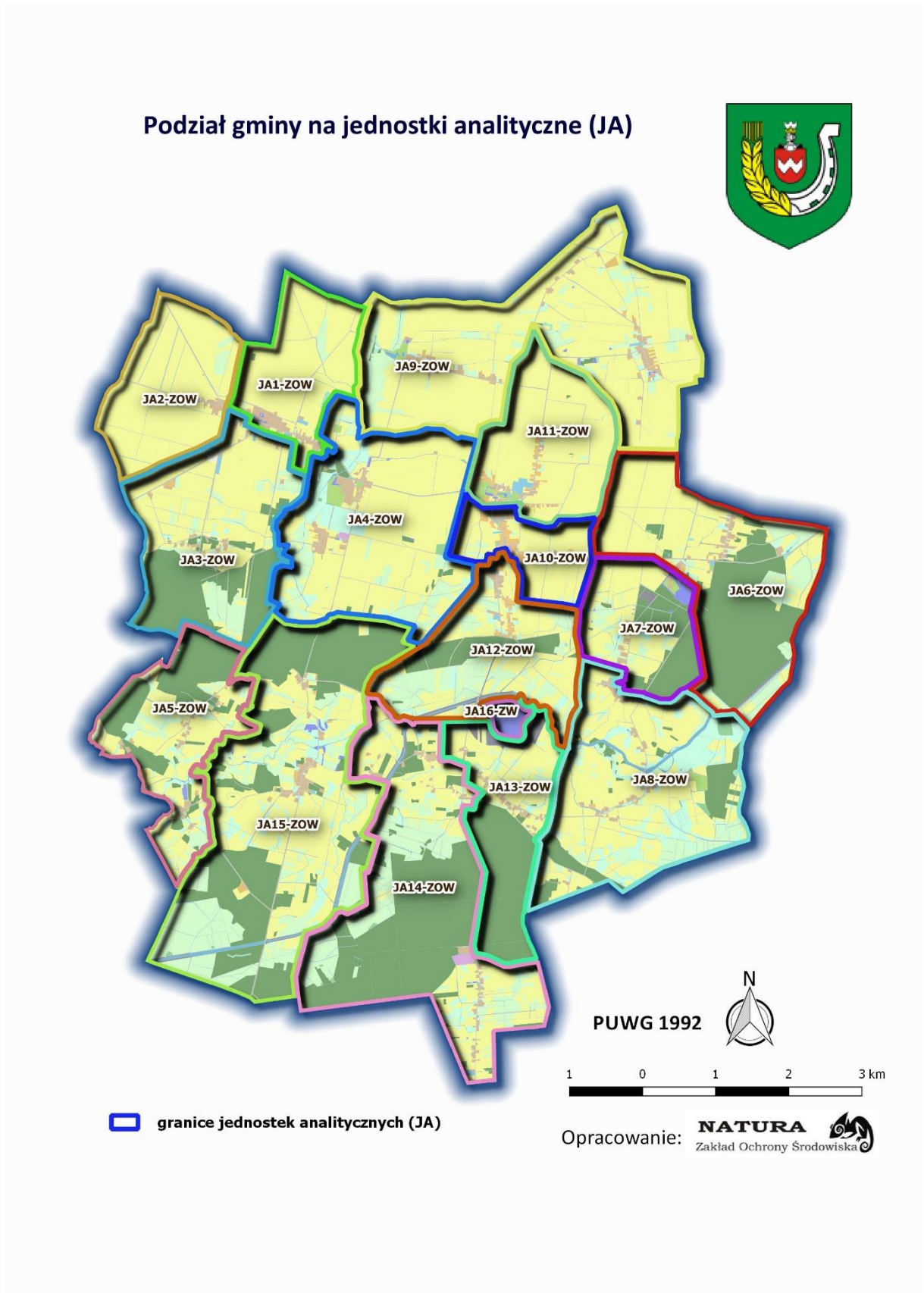
Tabela 1. Szczegółowe dane dotyczące wyznaczonych jednostek analitycznych (JA)

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2016 r.		POWIERZCHNIA	
L.P.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA1-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	303	6,32	2,9	3,76
2.	JA2-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	306	6,38	3,3	4,28
3.	JA3-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	325	6,77	5,2	6,74
4.	JA4-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	411	8,57	6,4	8,30
5.	JA5-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	188	3,92	3,9	5,06

6.	JA6-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	270	5,63	6,0	7,78
7.	JA7-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	256	5,34	2,6	3,37
8.	JA8-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	319	6,65	6,6	8,56
9.	JA9-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	392	8,17	8,6	11,15
10.	JA10-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	380	7,92	1,8	2,33
11.	JA11-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	358	7,46	3,5	4,54
12.	JA12-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA	387	8,07	4,0	5,19
13.	JA13-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	315	6,57	3,3	4,28
14.	JA14-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	309	6,44	8,2	10,64
15.	JA15-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA ZAGRODOWA	279	5,81	10,5	13,62
21.	JA16-ZW	ZBIORNIK PAKOSŁAW	REKREACYJNA	0	0,00	0,3	0,39
				4798	100	77,1	100

Źródło: opracowanie własne

Rycina 1. Podział gminy na jednostki analityczne (JA)

Charakterystyka wyznaczonych jednostek analitycznych (JA):

JA1-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 1 do nr domu 60. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się Szkoła Podstawowa, świetlica wiejska oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej.

JA2-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 61 do nr domu 100. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej.

JA3-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 101 do nr domu 146 oraz sołectwo Podborowo. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej.

JA4-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Golejewko i Golejewo. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się stadnina koni, zakład przetwórstwa mięsnego oraz świetlica wiejska w Golejewku.

JA5-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Dębionka, Kubeczki i Niedźwiadki. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W sołectwie Kubeczki znajduje się świetlica wiejska.

JA6-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Osiek od nr domu 1 do nr domu 50. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się świetlica wiejska oraz restauracja.

JA7-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Osiek od nr domu 51 do nr domu 77. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się Dom Pomocy Społecznej.

JA8-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Pomocno i Zaorle. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W obu tych sołectwach znajdują się świetlice wiejskie.

JA9-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Góreczki Wielkie i Ostrobudki. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W obu tych sołectwach znajdują się świetlice wiejskie.

JA10-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część Sołectwa Pakosław, w skład której wchodzi następujące ulice: 22 stycznia (bez nr.: 31 i 40), Dubińska, Kolejowa oraz Strażacka. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. Na ulicy 22 stycznia znajdują się: restauracja oraz poczta. Na ulicy Dubińskiej znajduje się Gminna

Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” oraz zakład drobiarski. Na ulicy Kolejowej znajduje się Urząd Gminy, Ośrodek Kultury i Rekreacji, biblioteka oraz bank. Na ulicy Strażackiej znajduje się świetlica wiejska oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej.

JA11-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część Sołectwa Pakosław, w skład której wchodzi następujące ulice: 40-lecia, 22 stycznia nr.: 31 i 40, Młyńska, Olbina, Parkowa oraz Rolnicza. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. Na ulicy Parkowej znajduje się ośrodek zdrowia, przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, hala sportowa, lodowisko „Łyżwiniek” oraz pałac Pakosław. Na ulicy 22 stycznia znajduje się budynek kościoła parafialnego pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy. Na terenie jednostki znajduje się także park wraz z muszlą koncertową.

JA12-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część Sołectwa Pakosław, w skład której wchodzi następujące ulice: Jodłowa, Leśna, Lipowa, Modrzewiowa, Podgórze, Sosnowa, Świerkowa oraz Francuska. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z zabudowy jednorodzinnej** oraz kilku gospodarstw indywidualnych. Na ulicy Leśnej znajdują się 2 budynki wielorodzinne oraz swoją siedzibę mają Wodociągi Gminne Spółka z o.o. i stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

JA13-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Sowy od nr domu 1 do nr domu 54. Teren jednostki ma charakter rolniczy i składa się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej.

JA14-ZOW- jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa: Sowy od nr domu 55 do nr domu 87, Białykał oraz Halin. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się szkoła podstawowa, świetlica wiejska w Sowach oraz świetlica wiejska w Białykale.

JA15-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa: Sworowo i Skrzyptowo. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się **głównie z gospodarstw indywidualnych** oraz zabudowy jednorodzinnej. W jednostce tej znajduje się świetlica wiejska w Sworowie.

JA16-ZW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem **zbiornik retencyjny Pakosław**. Akwen otoczony jest łąkami i polami uprawnymi. Znajduje się tam **plaża** oraz budynek gastronomiczny. Zbiornik nadaje się do **uprawiania windsurfingu i narciarstwa wodnego**.

III.2.2 Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje analizę wszystkich sfer, tj. sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji. Aby określić występowanie oraz intensywność poszczególnych negatywnych zjawisk w wyznaczonych wcześniej jednostkach

analizy (JA), należy zastosować odpowiedni dobór wskaźników do analizy. Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, wskazują przykłady negatywnych zjawisk społecznych i współwystępujących negatywnych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wraz z ich wyszczególnieniem stanowiącym rekomendowane wskaźniki niezbędne do przeprowadzenia kompleksowej diagnozy gminy. Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu skorzystano z rekomendowanych wskaźników do analizy oraz utworzona została lista jednostek i instytucji, do których zwrócono się z prośbą o przekazanie danych, z uwzględnieniem podziału na wyznaczone wcześniej jednostki analityczne (JA).

Tabela 2. Dane dotyczące wybranych wskaźników do analizy oraz źródła danych

SFERA SPOŁECZNA			
L.p.	Zjawisko	Wskaźnik do analizy	Źródło danych
1.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych	PUP w Rawiczu
2.	Ubóstwo	Liczba osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa)	OPS w Pakosławiu
3.		Liczba osób pobierających zasiłki stałe	OPS w Pakosławiu
4.	Przestępczość	Liczba przestępstw stwierdzonych	KPP w Rawiczu
5.	Niska aktywność społeczna	Frekwencja w wyborach	UG w Pakosławiu
6.	Niski poziom edukacji	Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły	UG w Pakosławiu
SFERA GOSPODARCZA			
7.	Niski poziom przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	CEIDG, KRS
SFERA ŚRODOWISKOWA			
8.	Zagrożenie dla środowiska	Liczba gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych	WG sp. z o.o. w Pakosławiu
SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA			
9.	Niewystarczająca infrastruktura techniczna	Dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej	WG sp. z o.o. w Pakosławiu
10.	Niewystarczająca infrastruktura społeczna	Dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania	UG w Pakosławiu
11.		Dostępność obiektów sportowych (hal	UG

		lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania	w Pakosławiu
12.	Niski poziom obsługi komunikacyjnej	Dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsca zamieszkania	UG w Pakosławiu
SFERA TECHNICZNA			
13.	Zdegradowane technicznie obiekty budowlane	Liczba obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym	UG w Pakosławiu

Źródło: opracowanie własne

III.2.3 Analiza pozyskanych danych

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, **skalę negatywnych zjawisk określają wybrane do analizy wskaźniki** opisujące powyższe sfery, **które wskazują na niski poziom rozwoju wybranego do analizy obszaru lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju obszaru, w odniesieniu do wartości odpowiednich wskaźników dla poziomu całej gminy (wartości referencyjne).** W oparciu o powyższą zasadę dokonana została analiza pozyskanych danych na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ). Poniżej przedstawiono szczegółowy opis przeprowadzonej analizy w poszczególnych sferach.

Sfera społeczna

Wartości wskaźników przedstawiających: liczbę osób bezrobotnych, liczbę osób pobierających zasiłki w formie pomocy finansowej i rzeczowej, liczbę osób pobierających zasiłki stałe, liczbę przestępstw stwierdzonych oraz liczbę uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły, dotyczą 2016 roku. Wartość wskaźnika: frekwencja w wyborach, dotyczy wyborów prezydenckich i parlamentarnych, które odbyły się w 2015 roku. Na podstawie pozyskanych danych ilościowych, obliczono skalę występowania danego zjawiska kryzysowego w poszczególnych jednostkach analitycznych (wartość wskaźnika dla jednostki) oraz skalę występowania danego zjawiska kryzysowego dla obszaru całej gminy (wartość wskaźnika dla gminy), stanowiącą wartość referencyjną. Jeżeli skala zjawiska kryzysowego (wartość wskaźnika) w danej jednostce analitycznej przekraczała lub była niższa (tylko w przypadku frekwencji wyborczej) od wartości referencyjnej uznawano, że wskaźnik ma „wartość kryzysową”. Ostatecznie, **ze względu na szczególne i wyjątkowe znaczenie kwestii społecznych w procesie rewitalizacji, zaobszary kryzysowe w sferze społecznej uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się przynajmniej trzema wskaźnikami o „wartościach kryzysowych”, spośród sześciu wybranych do analizy. Wskazuje to na**

swoistą i uzasadnioną „wrażliwość”, jaką kierowano się podczas diagnozowania zjawisk kryzysowych w tej sferze. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej to: JA5-ZOW, JA7-ZOW, JA8-ZOW, JA11-ZOW, JA14-ZOW oraz JA15-ZOW.

Tabela 3. Dane dotyczące wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy

L.p.	Opis wskaźnika do analizy	Wartość referencyjna wskaźnika do analizy		„Wartość kryzysowa” wskaźnika do analizy
1.	Odsetek osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej w 2016 r.	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w 2016 r.	92	wartość powyżej 1,9 %
		Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy w 2016 r.	1,9%	
2.	Odsetek osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2016 r.	290	.wartość powyżej 6,0 %
		Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2016 r.	6,0%	
3.	Odsetek osób pobierających zasiłki stałe w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłki stałe w 2016 r.	8	wartość powyżej 0,2 %
		Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki stałe w 2016 r.	0,2%	
4.	Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie gminy w 2016 r.	16	wartość powyżej 0,33 %
		Odsetek przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy	0,33%	
5.	Frekwencja w wyborach w danej jednostce analitycznej w 2015 r.	Frekwencja w wyborach w gminie w 2015 r.	43,2%	wartość poniżej 43,2 %
	Odsetek uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy	Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym	4	wartość powyżej 0,72 %.

6.	wyższej, w tym nieukończenie szkoły w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby uczniów zamieszkujących daną jednostkę analityczną	nieukończenie szkoły w 2016 r.	0,72%
		Odsetek wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły w 2016 r.	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych

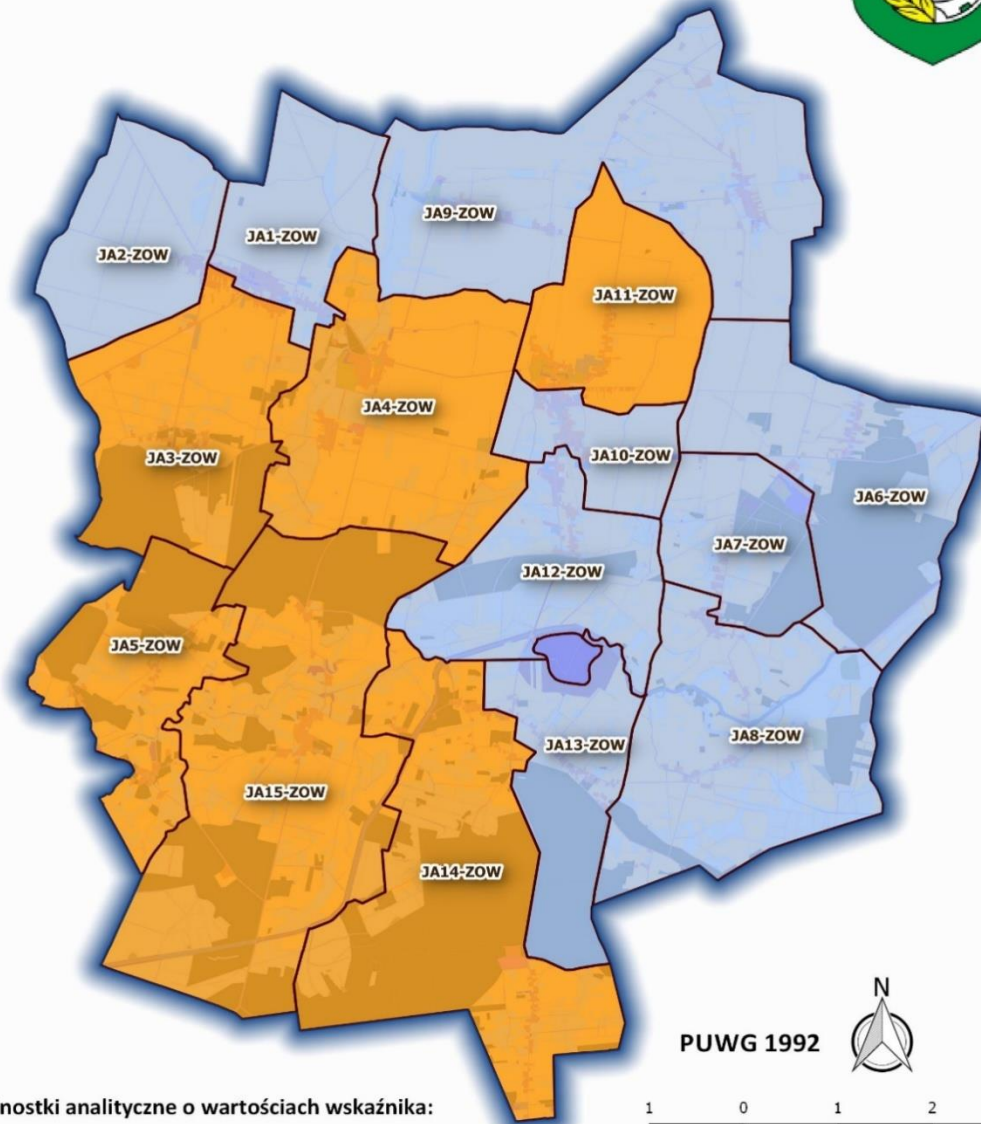
Lp.	Nazwa jednostki analitycznej (JA) Wskaźnik	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW
		1.	Odsetek osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej w 2016 r.- (%)	1,0	1,6	2,8	3,2	5,3	1,5	1,2	0,9	1,8	0,8	2,0	1,3	1,6
2.	Odsetek osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej - (%)	5,3	3,9	4,9	5,4	18,1	5,2	7,0	7,8	5,1	3,4	3,1	2,8	3,5	11,7	11,1
3.	Odsetek osób pobierających zasiłki stałe w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej -	0,3	0	0	0	0	0	0,8	0,3	0	0	0,3	0	0	0,3	0,7

	(%)															
4.	Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej - (%)	0,33	0	0,31	0,24	1,06	0,74	0,78	0	0	0,26	1,41	0	0,32	0	0
5.	Frekwencja w wyborach w danej jednostce analitycznej w 2015 r. - (%)	44,7	44,7	44,7	44,7	44,7	42,6	42,6	42,6	43,8	43,8	43,8	43,8	40,7	40,7	40,7
6.	Odsetek uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły w 2016 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby uczniów zamieszkujących daną jednostkę analityczną - (%)	0	0	0	0	0	0	0	2,94	0	0	0	2,17	2,78	2,44	0
	Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze społecznej					√		√	√			√			√	√

Źródło: opracowanie własne

Rycina 2. Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy w 2016 r.

Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy w 2016 r.

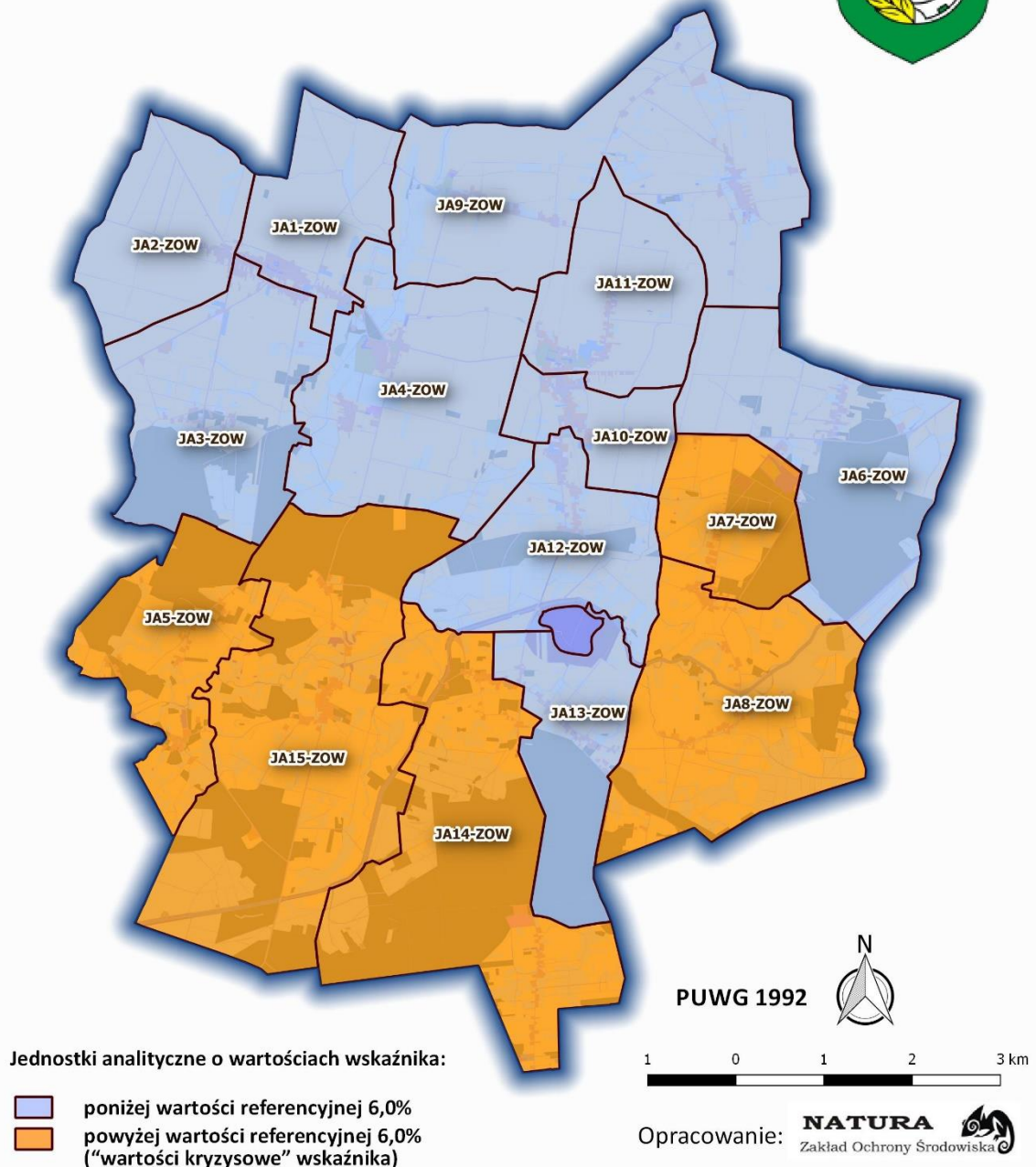
Jednostki analityczne o wartościach wskaźnika:

- poniżej wartości referencyjnej 1,9%
- powyżej wartości referencyjnej 1,9% ("wartości kryzysowe" wskaźnika)

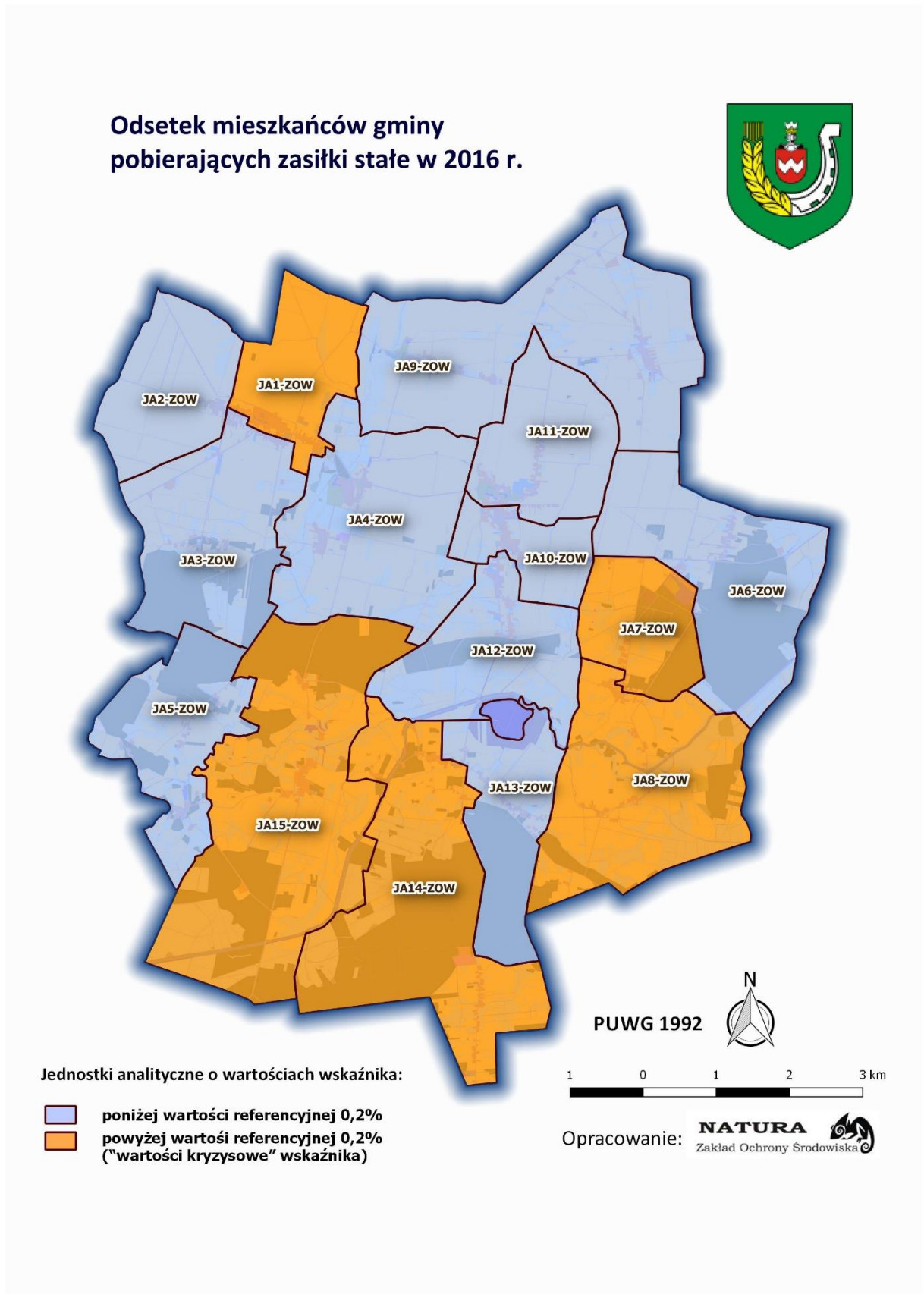
Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Rycina 3. Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki w 2016 r.

Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2016 r.

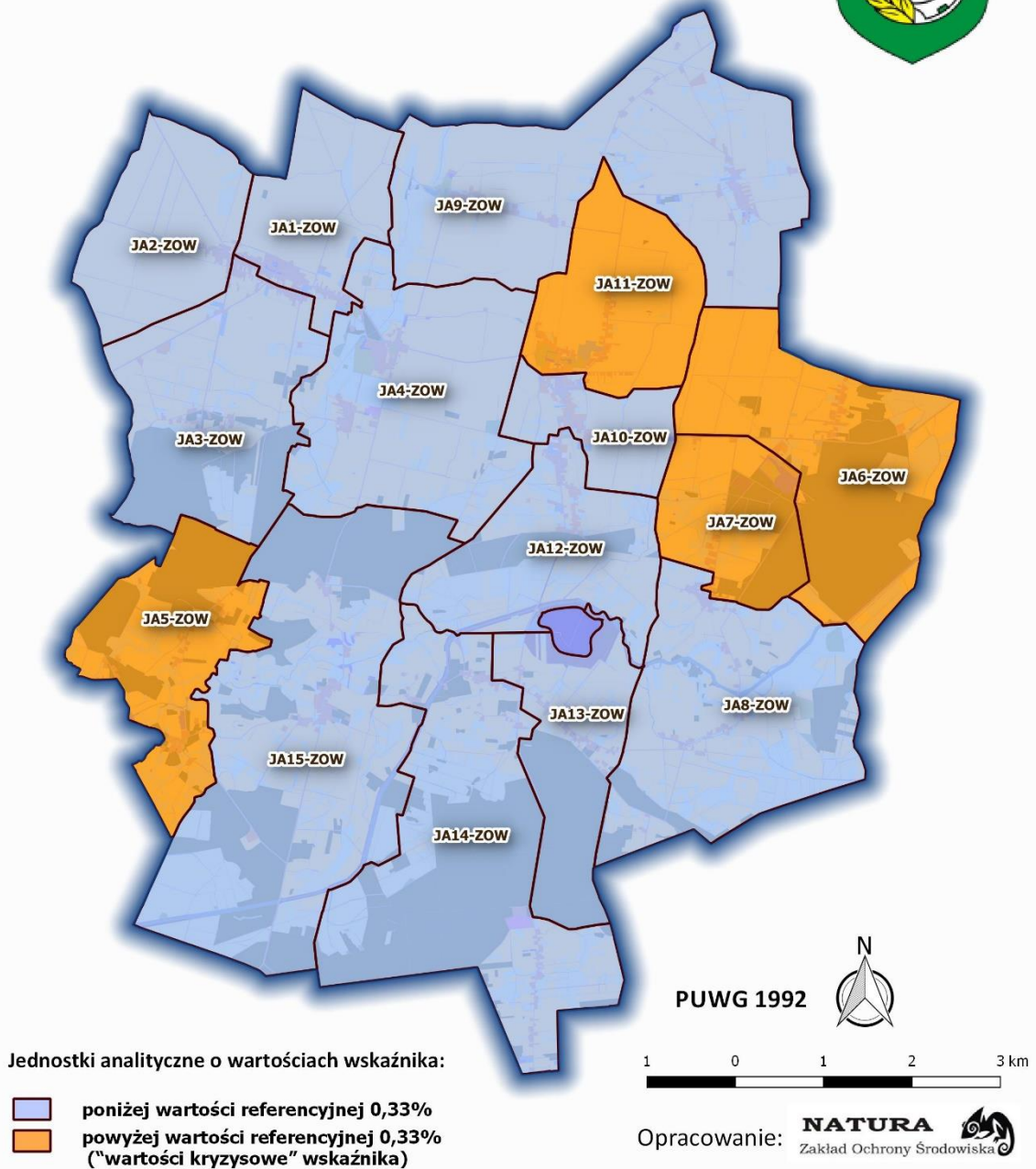

Rycina 4. Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki stałe w 2016 r.

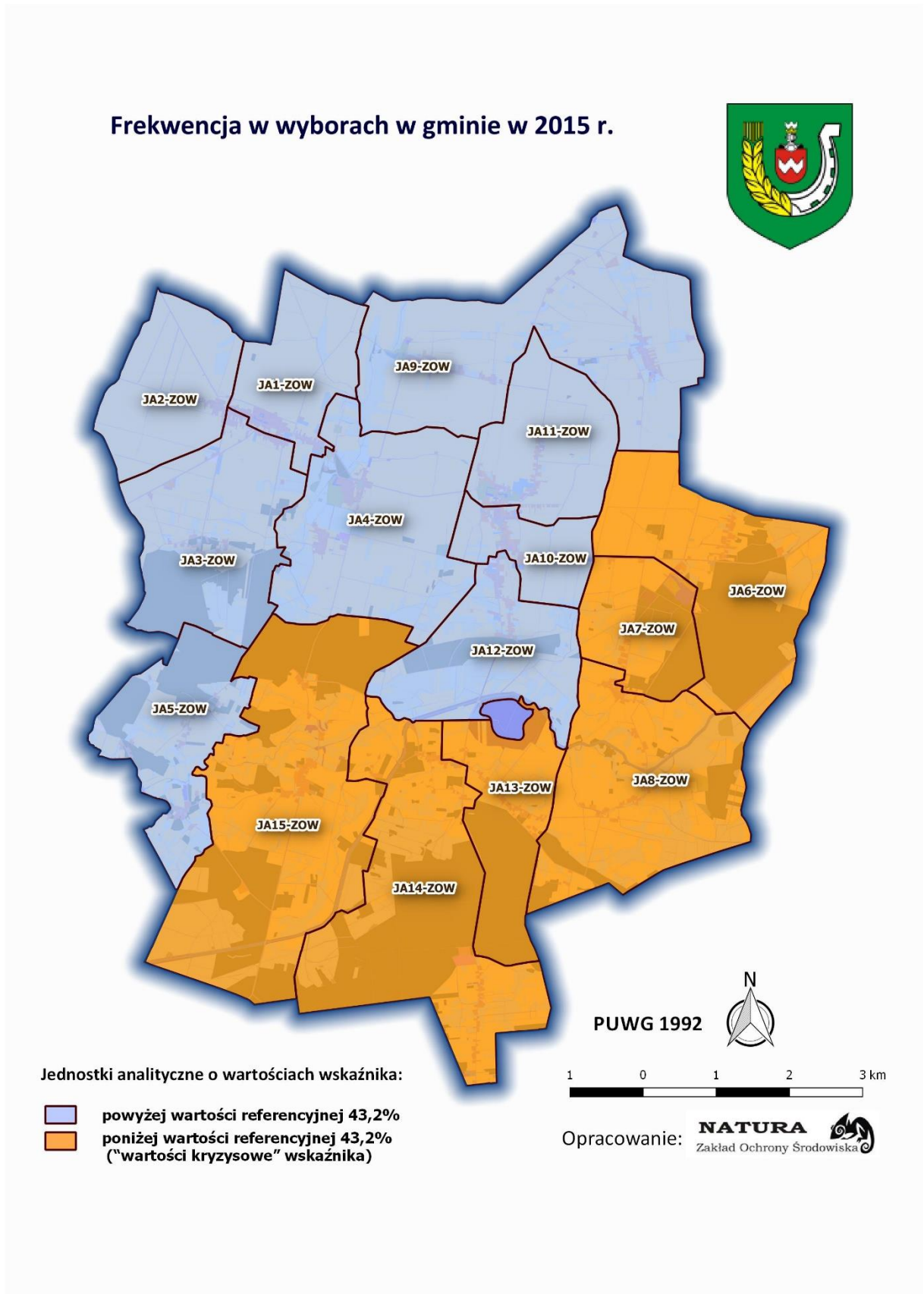
Rycina 5. Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2016 r.

Odsetek przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy

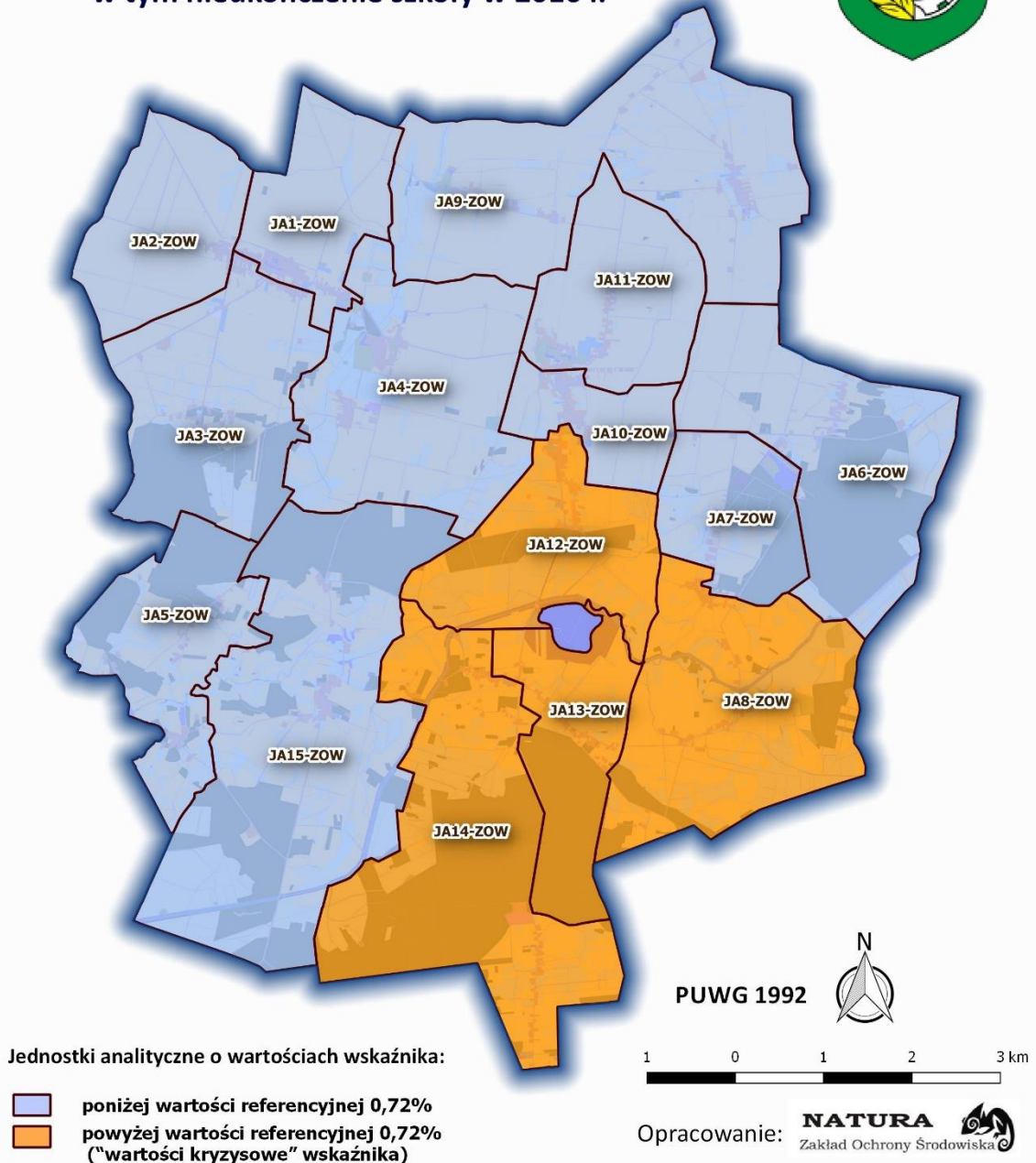

Rycina 6. Frekwencja w wyborach w gminie w 2015 r.

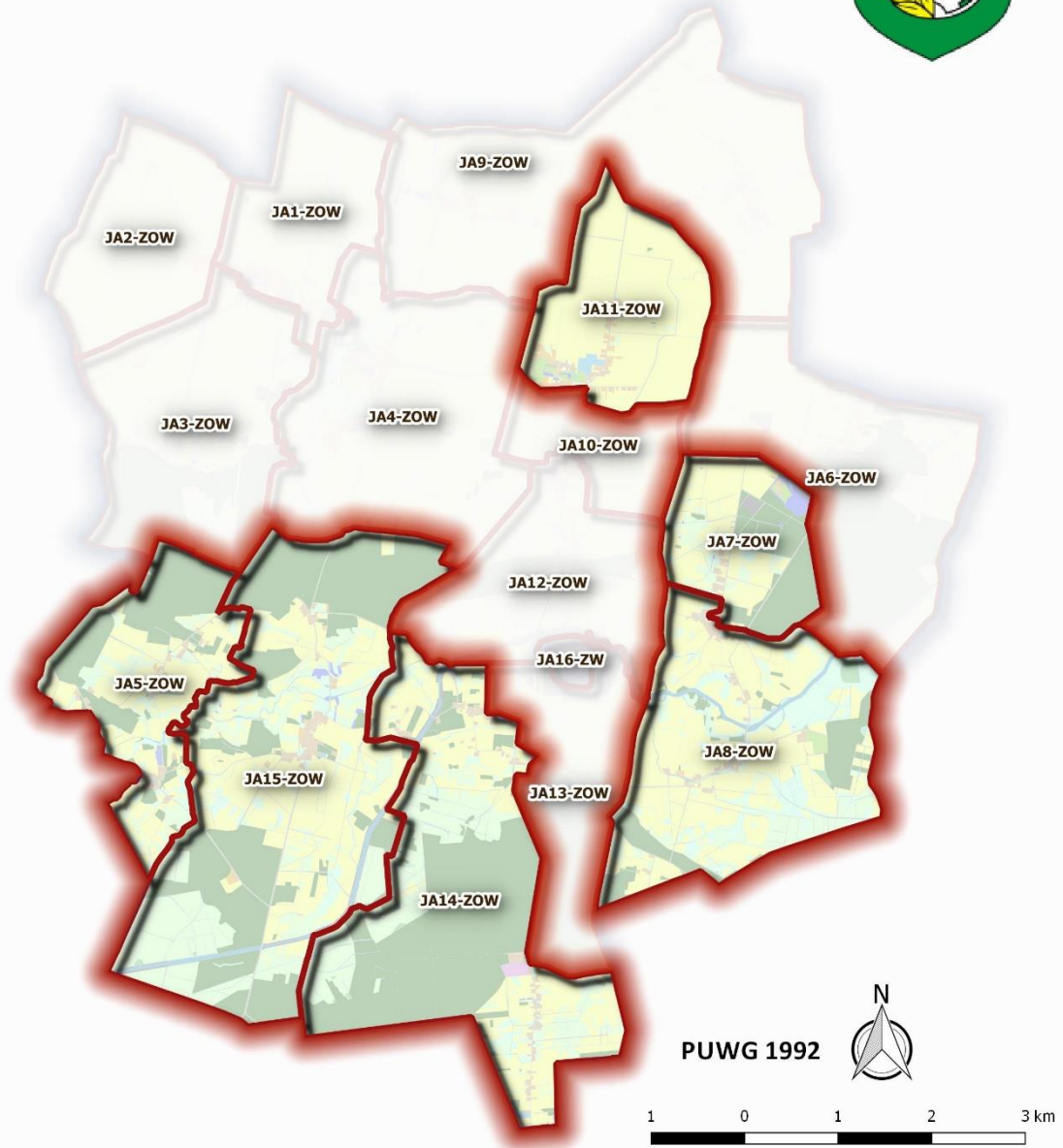
Rycina 7. Odsetek uczniów bez promocji do klasy wyższej w 2016 r.

Odsetek wszystkich uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły w 2016 r.

Rycina 8. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej

Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej

 Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej

Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Sfera gospodarcza

Dla określenia skali negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, wybrano wskaźnik obrazujący liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców. Źródłem pozyskania danych była Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) oraz Krajowy Rejestr Sądowy (KRS). Dane pochodzą z lutego 2017 roku. Na podstawie pozyskanych danych, w pierwszej kolejności obliczono liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców w gminie, stanowiącą wartość referencyjną, która wynosi **5,9**. W dalszej kolejności określono liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców w poszczególnych jednostkach analitycznych. W przypadku, gdy poziom ten w danej jednostce analitycznej był niższy od wartości referencyjnej uznawano ją za obszar **kryzysowy w sferze gospodarczej**. Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej to: JA2-ZOW, JA5-ZOW, JA6-ZOW, JA7-ZOW, JA8-ZOW, JA9-ZOW, JA11-ZOW, JA13-ZOW, JA14-ZOW oraz JA15-ZOW.**

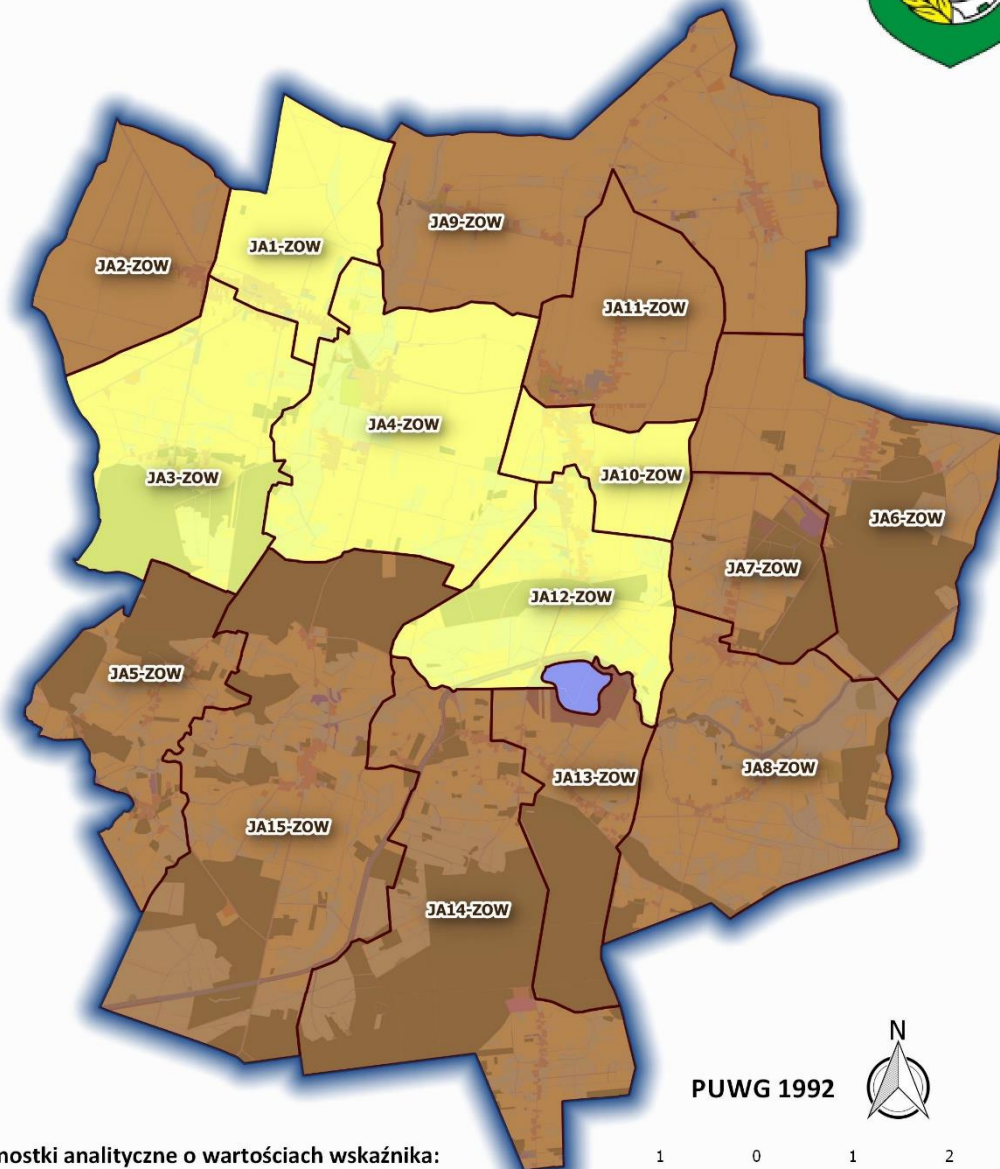
Tabela 5. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Lp.	Nazwa jednostki analitycznej (JA) Wskaźnik	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW
		1.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej	8,25	5,23	6,46	6,81	5,32	4,44	5,08	4,39	3,32	15,26	5,31	7,49	1,90
	Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze gospodarczej		✓			✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓

Źródło: opracowanie własne

Rycina 9. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (luty 2017 r.)

Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej

Jednostki analityczne o wartościach wskaźnika:

- poniżej wartości referencyjnej 5,9 ("wartości kryzysowe" wskaźnika)
- powyżej wartości referencyjnej 5,9

PUWG 1992

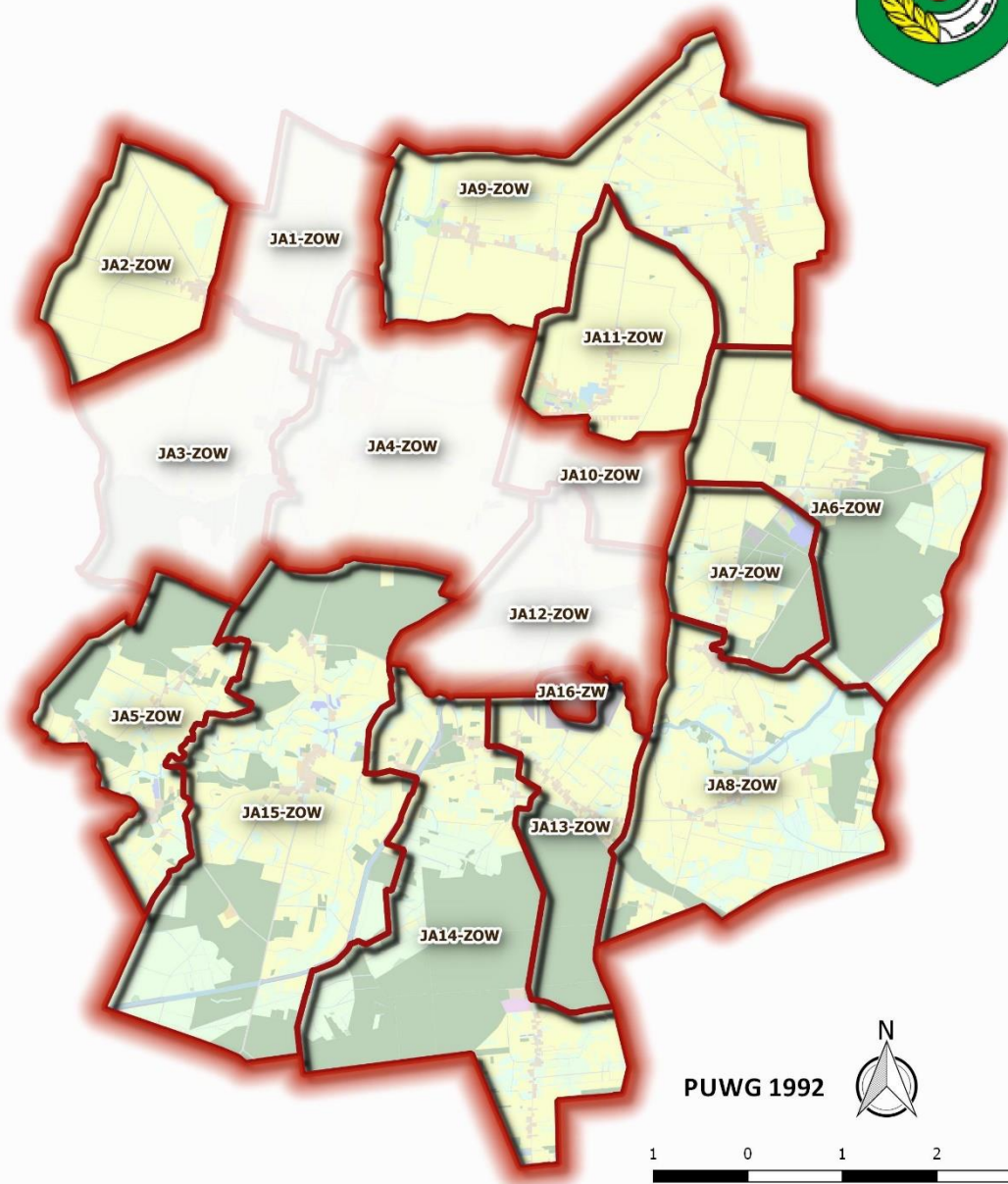

1 0 1 2 3 km

Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Rycina 10. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej

Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej

 Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej

Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Sfera środowiskowa

Wartości wskaźnika przedstawiającego liczbę gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych (brak podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej lub brak przydomowej oczyszczalni ścieków lub brak ekologicznego zbiornika bezodpływowego ścieków), dotyczą 2016 roku. Na podstawie pozyskanych danych ilościowych, obliczono skalę występowania tego zjawiska kryzysowego w poszczególnych jednostkach analitycznych (wartość wskaźnika dla jednostki) oraz skalę występowania zjawiska kryzysowego dla obszaru całej gminy (wartość wskaźnika dla gminy), stanowiącą wartość referencyjną, która wynosi **19,2%**. Jeżeli skala zjawiska kryzysowego (wartość wskaźnika) w danej jednostce analitycznej przekraczała wartość referencyjną uznawano, że wskaźnik ma „wartość kryzysową”. Ostatecznie **zaobszary kryzysowe w sferze środowiskowej** uznane zostały te jednostki analityczne, które **charakteryzowały się wskaźnikiem o „wartości kryzysowej”**. Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej to: JA5-ZOW, JA7-ZOW, JA9-ZOW oraz JA15-ZOW.**

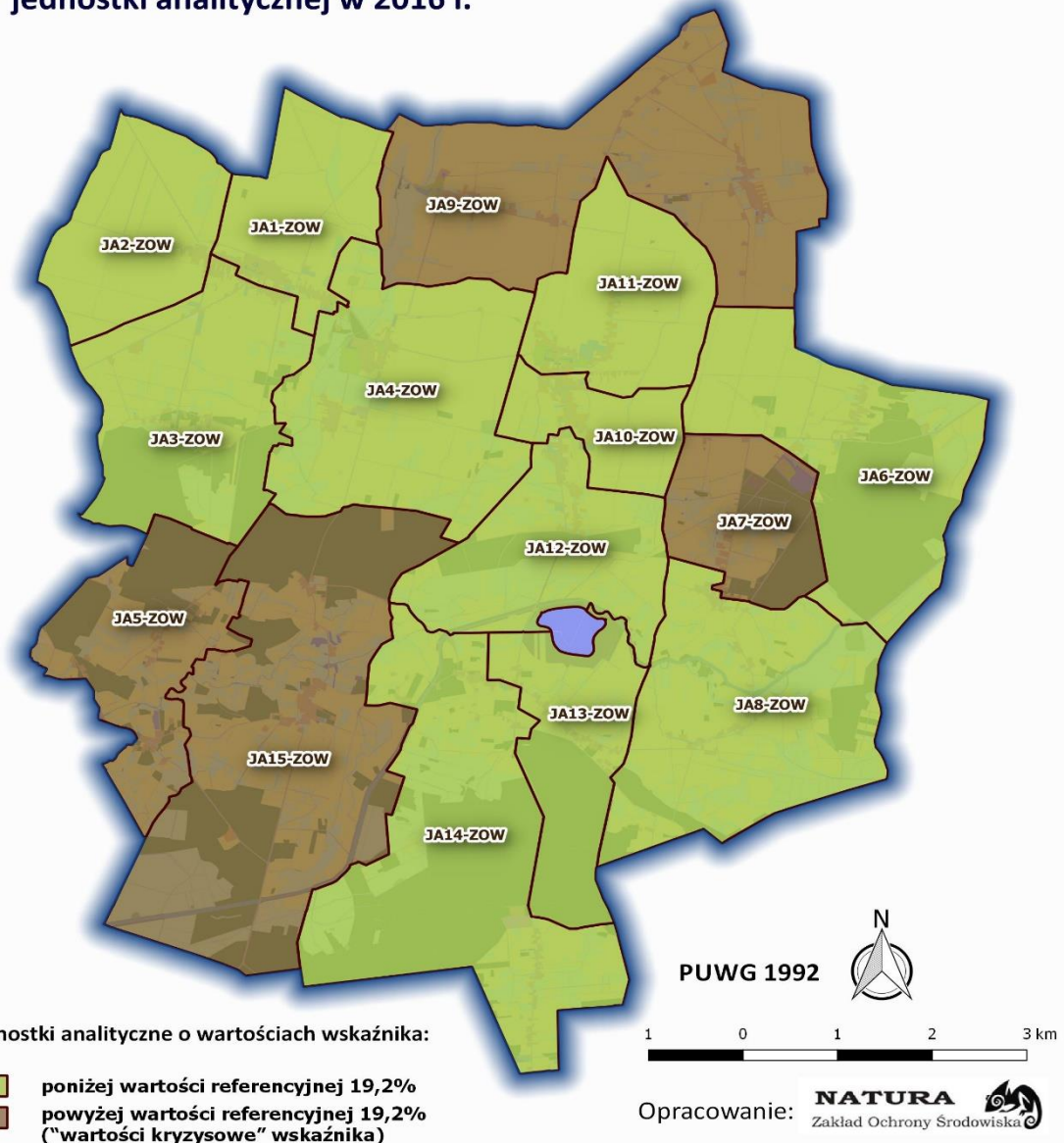
Tabela 6. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Lp.	Wskaźnik	Nazwa jednostki analitycznej (JA)														
		JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW
1.	Odsetek gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej liczby gospodarstw domowych danej jednostki analitycznej w 2016 r. – (%)	1,3	13,8	17,4	14,9	62,2	11,5	20,6	19,2	53,7	5,5	1,0	0,0	10,4	7,8	91,2
	Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze środowiskowej					✓		✓		✓						✓

Źródło: opracowanie własne

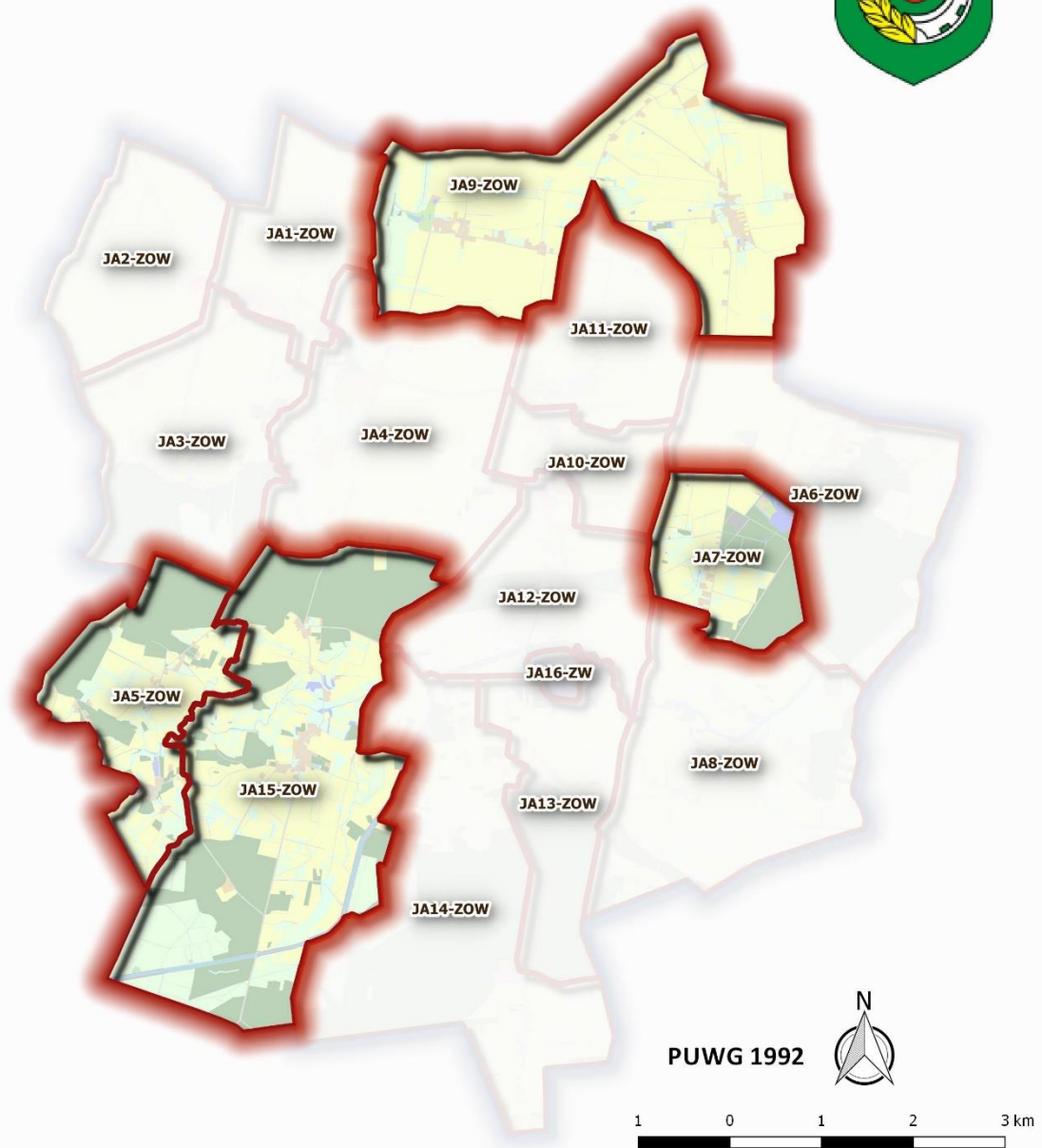
Rycina 11. Odsetek gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych w 2016 r.

Odsetek gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej liczby gospodarstw domowych danej jednostki analitycznej w 2016 r.

Rycina 12. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej

Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej

 Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe
w sferze środowiskowej

Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Sfera przestrzenno – funkcjonalna

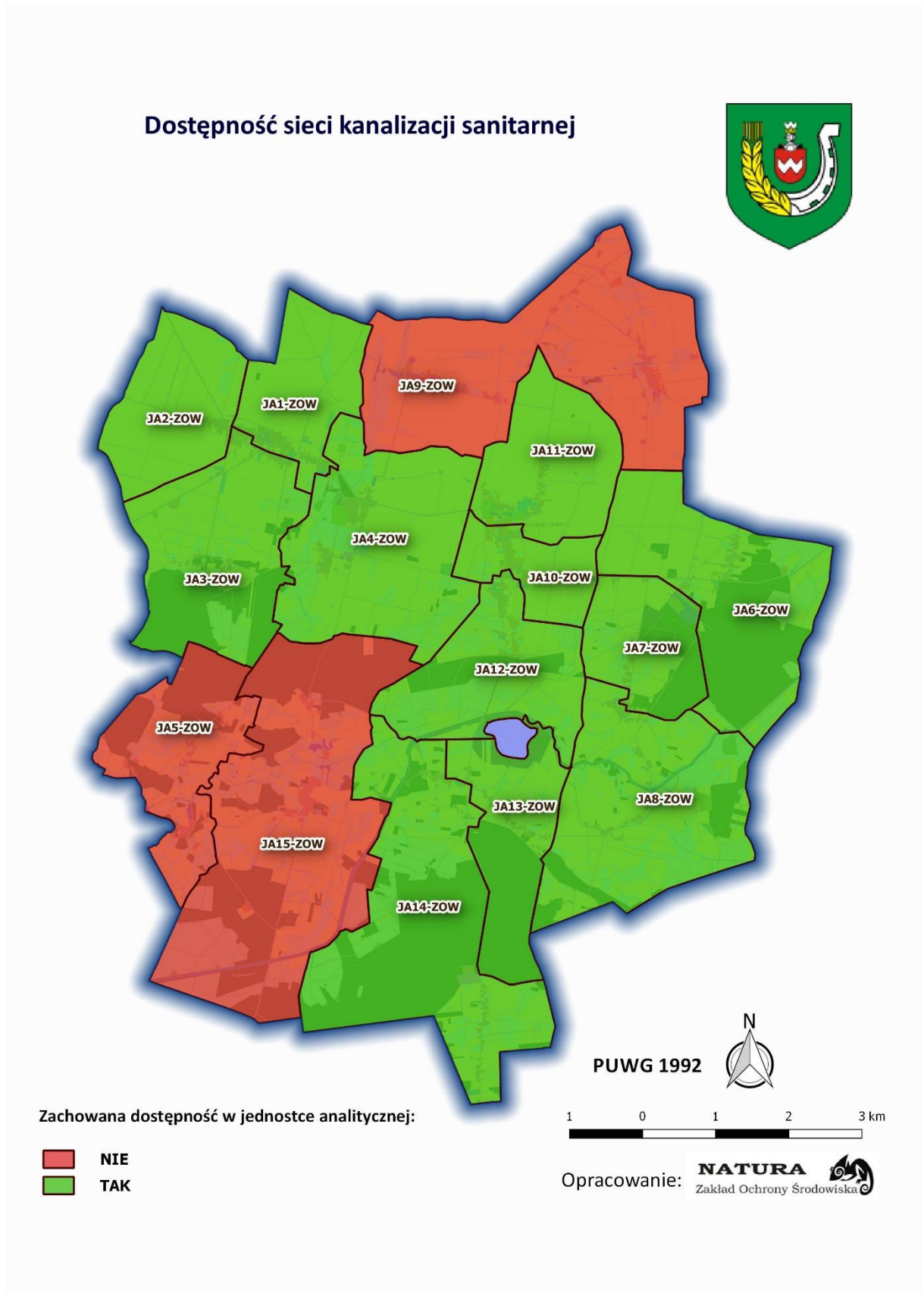
Według Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, negatywne zjawiska w sferze przestrzenno – funkcjonalnej dotyczą m.in. niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej. Dla zobrazowania powyższych zjawisk dobrane zostały odpowiednie wskaźniki, które pozwoliły na ocenę skali tego kryzysu. Należą do nich: dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania, dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania oraz dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsca zamieszkania. W oparciu o powyższe wskaźniki dokonano oceny dostępności infrastruktury technicznej, społecznej oraz komunikacyjnej w poszczególnych jednostkach analitycznych. Jeżeli przedszkola, obiekty sportowe lub przystanki komunikacji publicznej nie były dostępne w granicach badanej jednostki, a znajdowały się w sąsiedniej jednostce analitycznej i odległość do nich nie przekraczała odpowiednio 0,5 km i 1 km to uznawano, że dostępność została zachowana (dane dotyczą 2016 r.). Ostatecznie, **zaobszary kryzysowe w sferze przestrzenno – funkcjonalnej** uznane zostały te jednostki analityczne, w których **dostępność nie została zachowana w przynajmniej trzech dziedzinach, spośród czterech wybranych do analizy**. Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno – funkcjonalnej** to: **JA5-ZOW, JA9-ZOW, JA12-ZOW** oraz **JA14-ZOW**.

Tabela 7. Dostępność infrastruktury technicznej, społecznej oraz komunikacyjnej w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych.

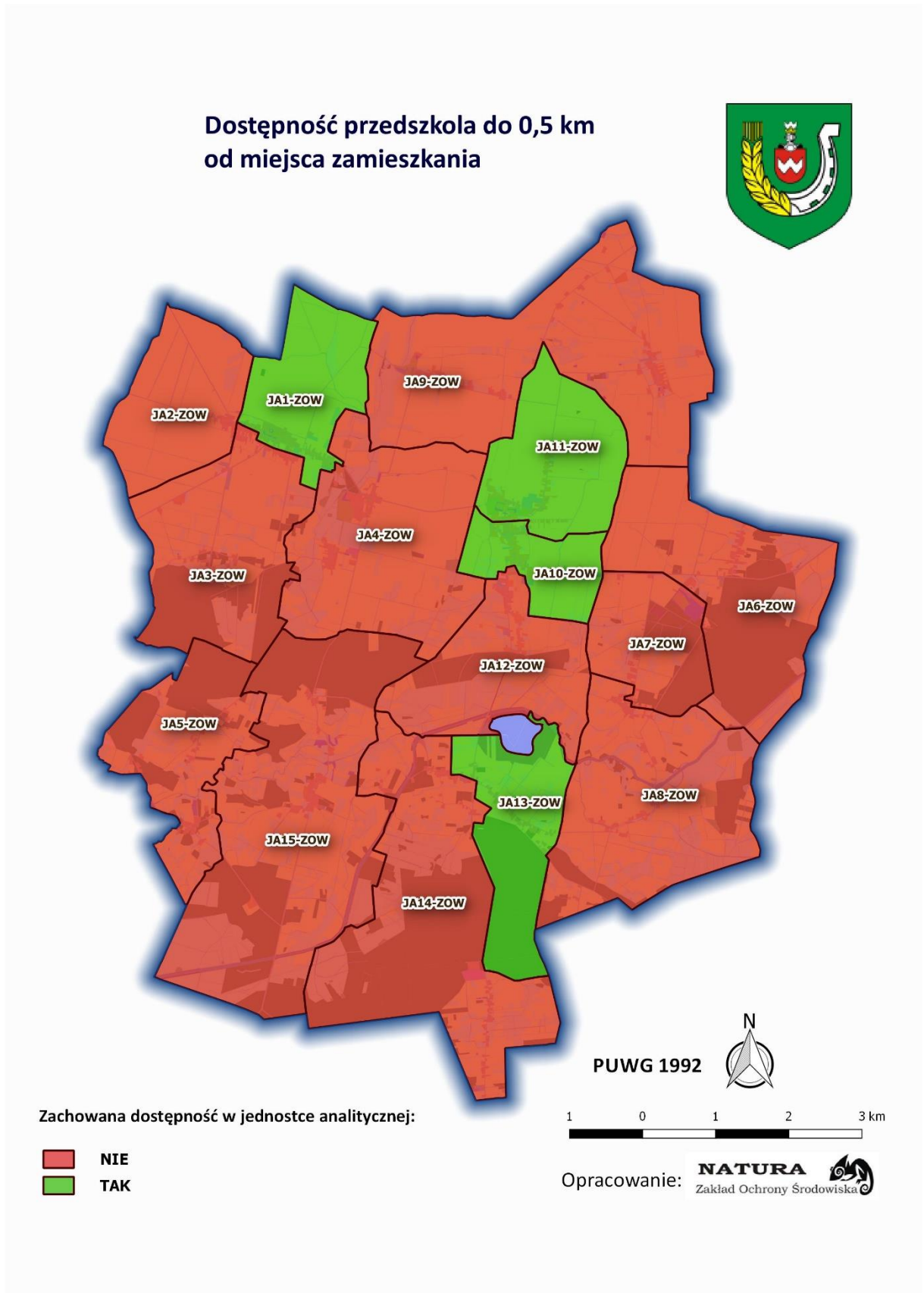
Lp.	Nazwa jednostki analitycznej (JA) Wskaźnik	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW
		1.	Dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej	T	T	T	T	N	T	T	T	N	T	T	T	T
2.	Dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania	T	N	N	N	N	N	N	N	N	T	T	N	T	N	N
3.	Dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania	T	T	N	N	N	N	T	T	N	T	T	N	T	N	T
4.	Dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsc zamieszkania	T	T	T	T	N	T	T	N	T	T	T	N	N	N	T
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze przestrzenno - funkcjonalnej						√				√			√		√	

Źródło: opracowanie własne

Rycina 13. Dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej

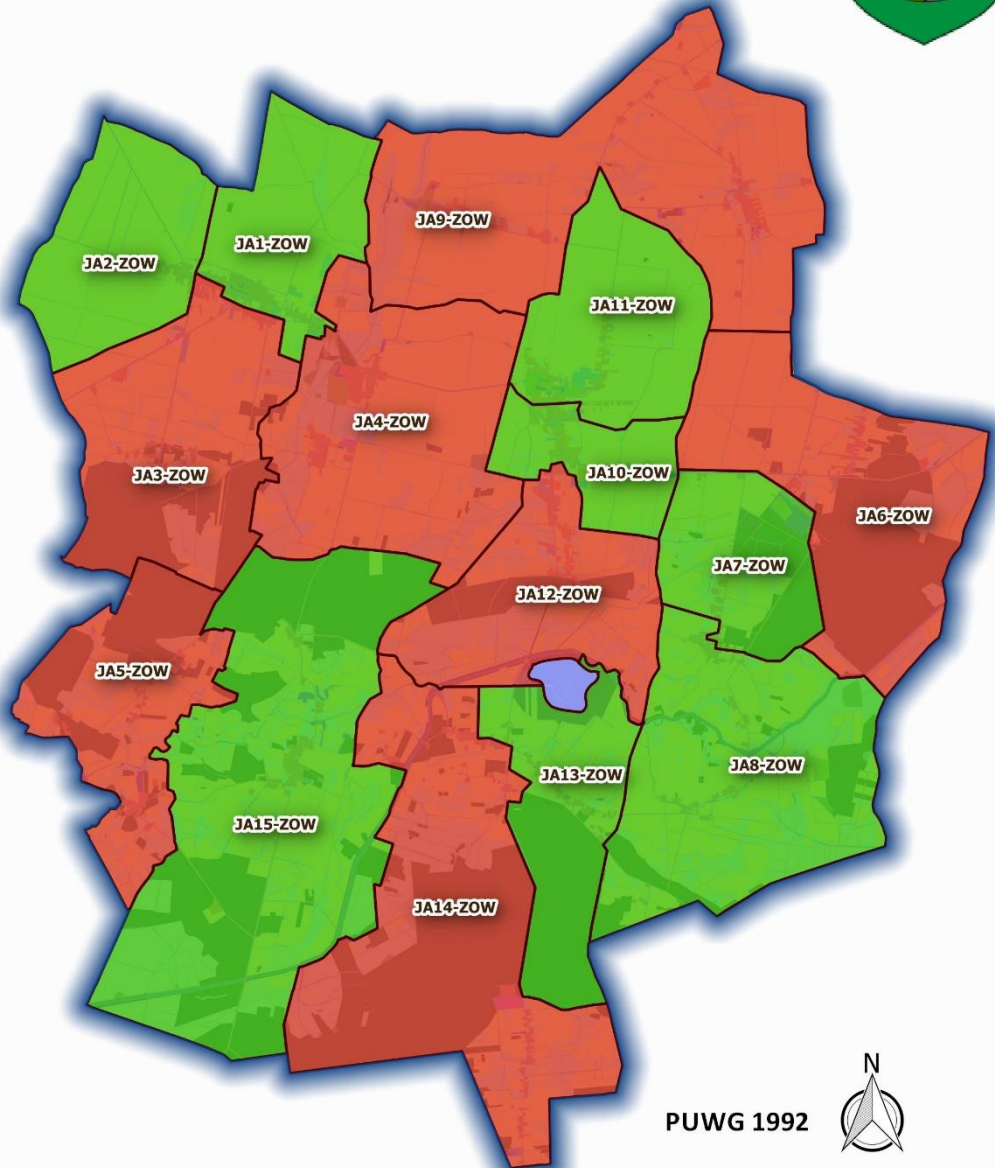

Rycina 14. Dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania

Rycina 15. Dostępność obiektów sportowych do 1 km od miejsca zamieszkania

Dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania

Zachowana dostępność w jednostce analitycznej:

- NIE
- TAK

PUWG 1992

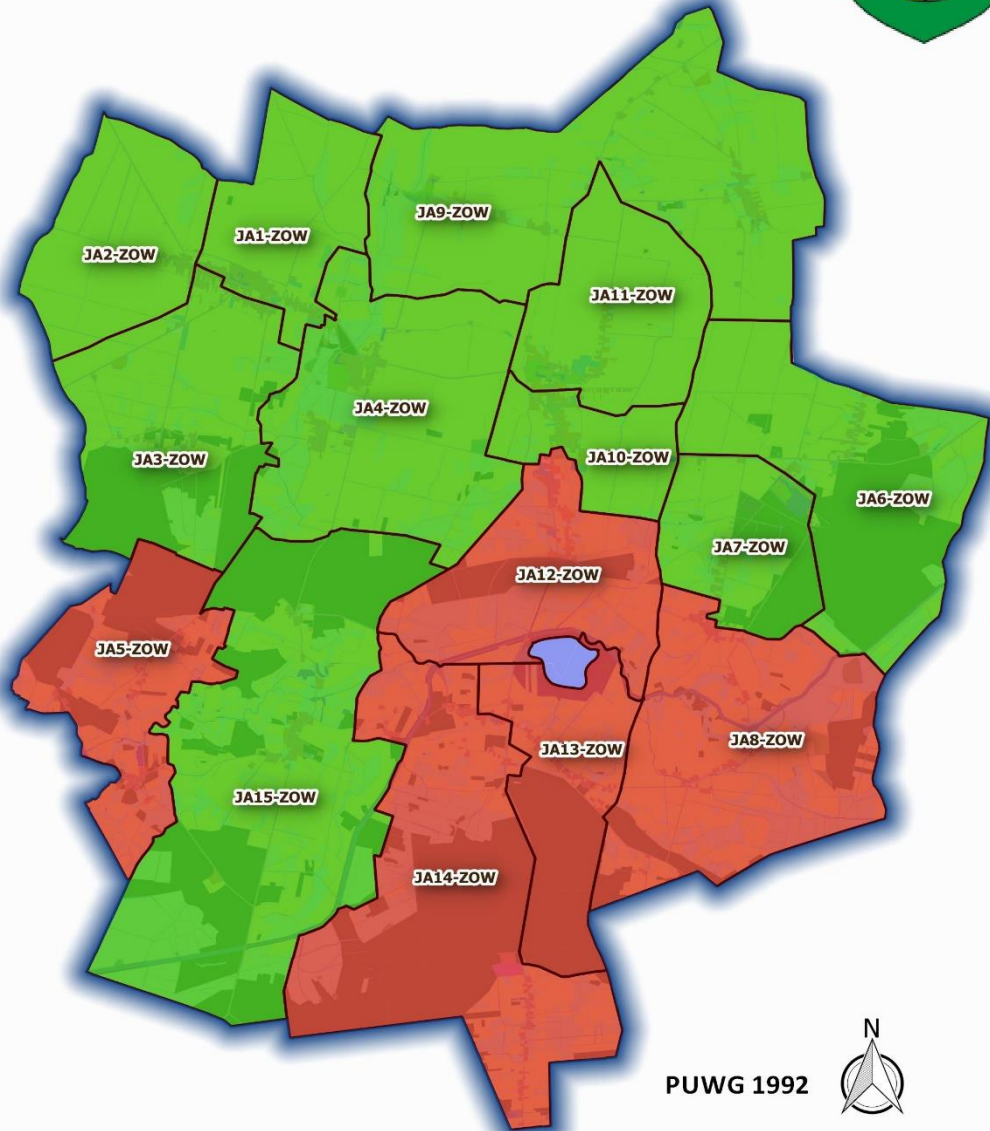
1 0 1 2 3 km

Opracowanie: NATURA Zakład Ochrony Środowiska

Rycina 16. Dostępność przystanku komunikacji publicznej do 1 km od miejsca zamieszkania

**Dostępność przystanku komunikacji publicznej
(PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km
od miejsca zamieszkania**

Zachowana dostępność w jednostce analitycznej:

- NIE
- TAK

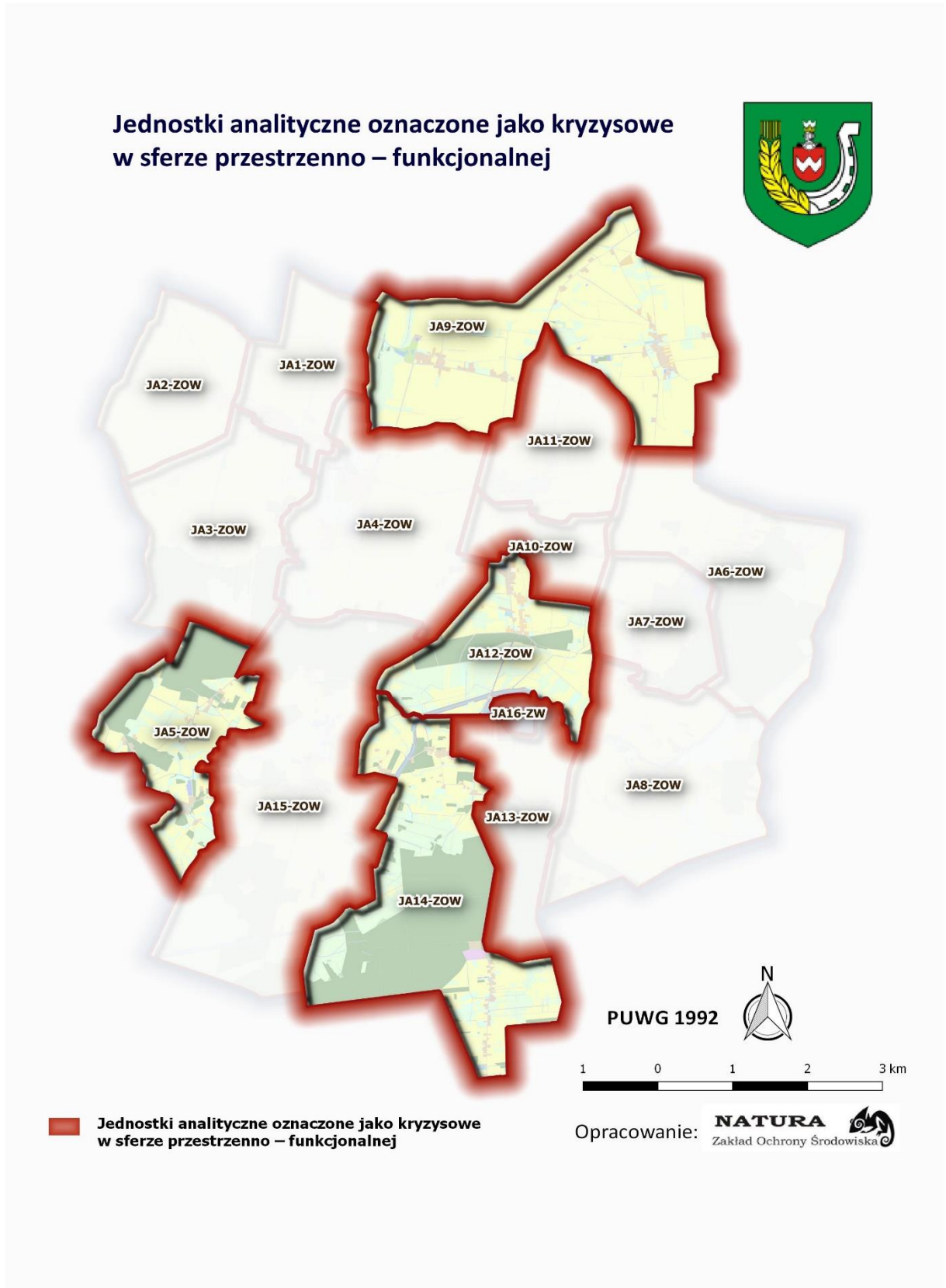
PUWG 1992

1 0 1 2 3 km

Opracowanie: **NATURA**
Zakład Ochrony Środowiska

Rycina 17. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno – funkcjonalnej

Sfera techniczna

Sfera techniczna dotyczy w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym. Dla zobrazowania powyższego zjawiska wybrany został wskaźnik: liczba obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym (obiekty wymagające remontu kapitalnego). Na podstawie pozyskanych danych, w pierwszej kolejności obliczono odsetek liczby obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, w złym stanie technicznym w odniesieniu do łącznej liczby obiektów budowlanych w gminie, stanowiący wartość referencyjną, która wynosi **6,7%**. W dalszej kolejności określono skalę występowania tego zjawiska kryzysowego w poszczególnych jednostkach analitycznych (dane pochodzą z Urzędu Gminy w Pakosławiu i dotyczą 2016 r.). W przypadku, gdy skala zjawiska w danej jednostce analitycznej przekraczała wartość referencyjną uznawano ją za obszar **kryzysowy w sferze technicznej**. Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej** to: **JA1-ZOW, JA3-ZOW, JA5-ZOW, JA14-ZOW** oraz **JA15-ZOW**.

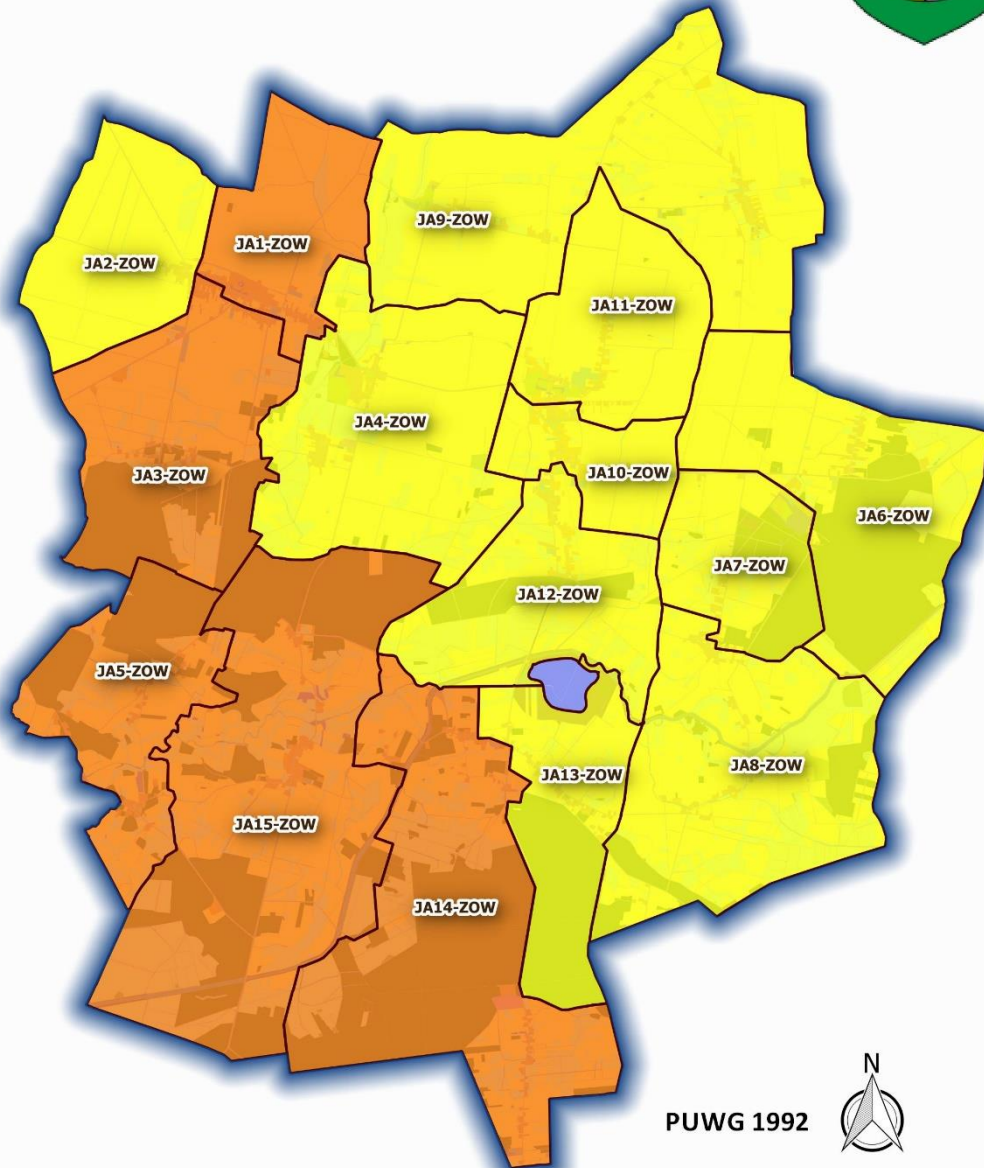
Tabela 8. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych.

Lp.	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	Wskaźnik														
		JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW
1.	Odsetek liczby obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej liczby obiektów budowlanych w danej jednostce analitycznej w 2016 r. – (%)	10,0	6,0	13,7	6,3	13,0	1,9	0	4,1	3,7	5,0	2,2	1,2	4,4	13,2	20,7
	Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze technicznej	✓		✓		✓									✓	✓

Źródło: opracowanie własne

Rycina 18. Odsetek obiektów budowlanych w złym stanie technicznym

**Odsetek liczby obiektów budowlanych, w tym
o przeznaczeniu mieszkaniowym
w złym stanie technicznym - (%)**

Jednostki analityczne o wartościach wskaźnika:

- poniżej wartości referencyjne 6,7%
- powyżej wartości referencyjnej 6,7% ("wartości kryzysowe" wskaźnika)

PUWG 1992

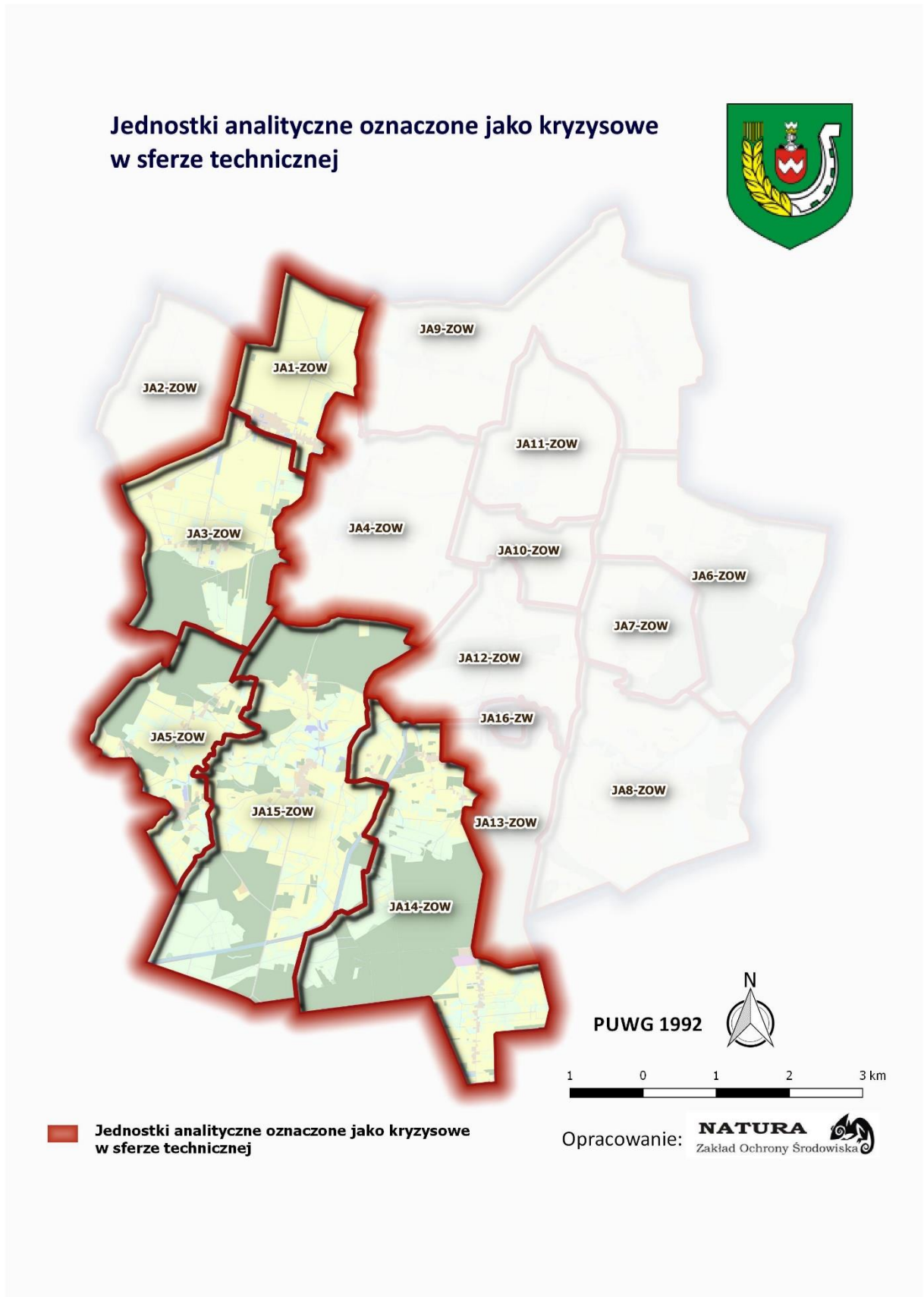

1 0 1 2 3 km

Opracowanie:

NATURA
Zakład Ochrony Środowiska

Rycina 19. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej

III.3. Obszar zdegradowany (OZ)

Sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego (OZ) określają Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zgodnie z Wytycznymi, delimitacja obszaru zdegradowanego jest ściśle powiązana z pojęciem stanu kryzysowego. Rewitalizacja stanowi bowiem proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych w sposób kompleksowy. Obszar będący w stanie kryzysowym natomiast charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Identyfikacja stanu kryzysowego pozwala określić obszar zdegradowany (OZ). Na podstawie przeprowadzonej analizy pozyskanych danych, **wyznaczono obszar zdegradowany (OZ) w Gminie Pakość**, który obejmuje następujące zamieszkałe jednostki analityczne (JA): **JA5-ZOW, JA7-ZOW, JA8-ZOW, JA11-ZOW, JA14-ZOW** oraz **JA15-ZOW**. Wskazane jednostki charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych, analizowanych sfer.

Tabela 9. Szczegółowe dane dotyczące występowania negatywnych zjawisk w analizowanych sferach.

Lp.	Nazwa jednostki analitycznej (JA) Obszary kryzysowe	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW	JA15-ZOW	
		SFERA SPOŁECZNA															
1.	OBSZARY KRYZYSOWE w SFERZE SPOŁECZNEJ																
SFERA GOSPODARCZA																	
2.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE GOSPODARCZEJ																
SFERA ŚRODOWISKOWA																	
3.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ																
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA																	
4.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNEJ																
SFERA TECHNICZNA																	
5.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE TECHNICZNEJ																
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako obszar zdegradowany (OZ)						✓		✓	✓				✓			✓	✓

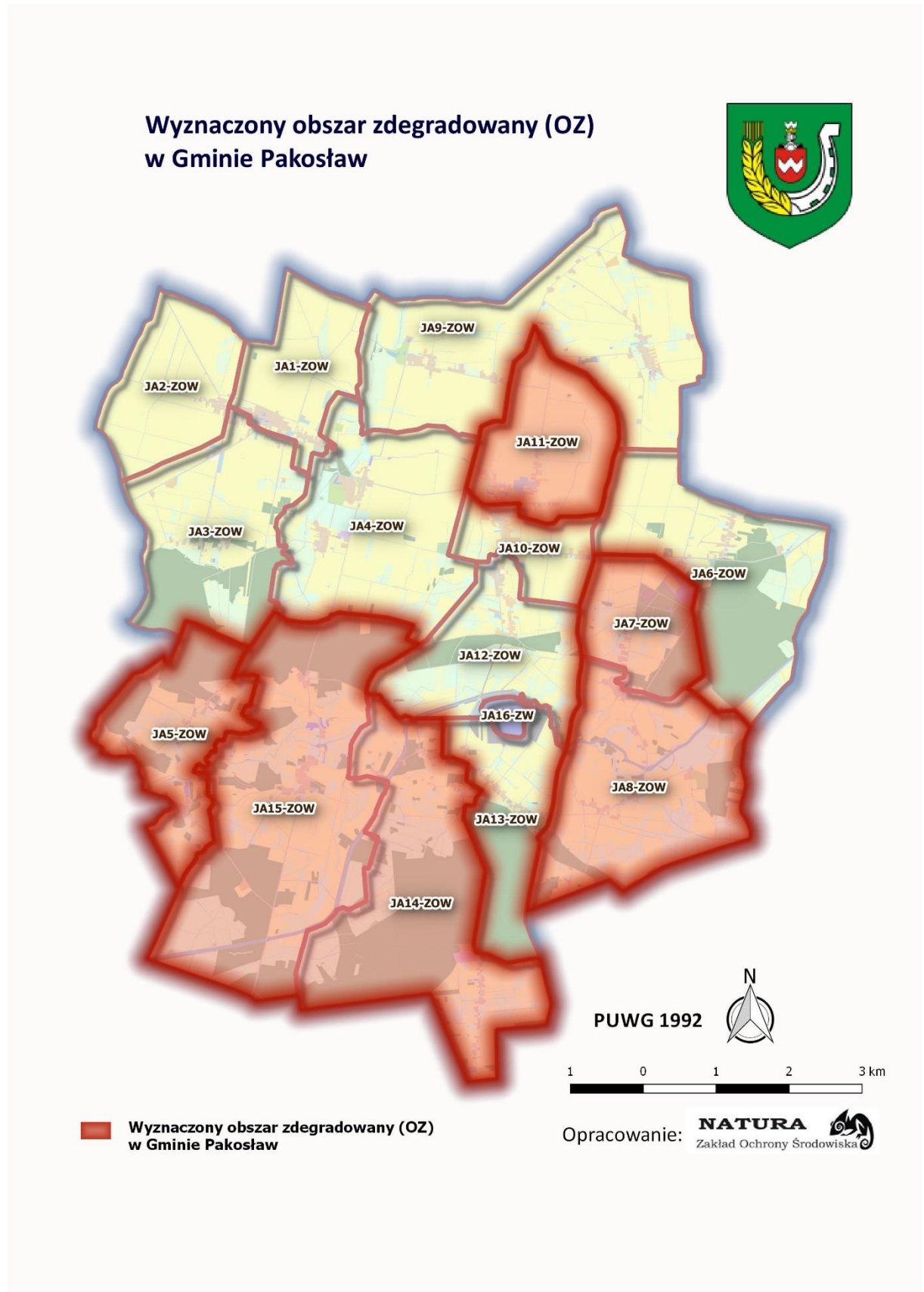
Źródło: opracowanie własne

Tabela 10. Szczegółowe dane dotyczące zamieszkałych jednostek analitycznych (JA) wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ).

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2016 r.		POWIERZCHNIA	
L.P.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA5-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	188	3,92	3,9	5,06
2.	JA7-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	256	5,34	2,6	3,37
3.	JA8-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	319	6,65	6,6	8,56
4.	JA11-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	358	7,46	3,5	4,54
5.	JA14-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	309	6,44	8,2	10,64
6.	JA15-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	279	5,81	10,5	13,62
				1 709	35,6	35,3	45,8

Źródło: opracowanie własne

Rycina 20. Wyznaczony obszar zdegradowany (OZ) w Gminie Pakość

III.4. Obszar rewitalizacji (OR)

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, w ramach obszaru zdegradowanego (OZ), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, biorąc pod uwagę także szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, wyznacza się obszar rewitalizacji (OR). Obszar rewitalizacji (OR) nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Może on stanowić część lub całość obszaru zdegradowanego (OZ). Dla obszaru rewitalizacji (OR) sporządza się program rewitalizacji.

Kierując się powyższymi zapisami Wytycznych oraz w wyniku przeprowadzonej diagnozy wyznaczono obszar rewitalizacji (OR) w Gminie Pakosław, który obejmuje jednostkę analityczną JA11-ZOW (część Sołectwa Pakosław). Wyznaczony obszar, o łącznej powierzchni 3,5 km², stanowi 4,5 % powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 358 osób, co stanowi 7,5 % ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 11. Szczegółowe dane dotyczące jednostki analitycznej (JA) wchodzącej w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR).

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2016 r.		POWIERZCHNIA	
L.P.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA11-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	MIESZKANIOWA	358	7,46	3,5	4,54

Źródło: opracowanie własne

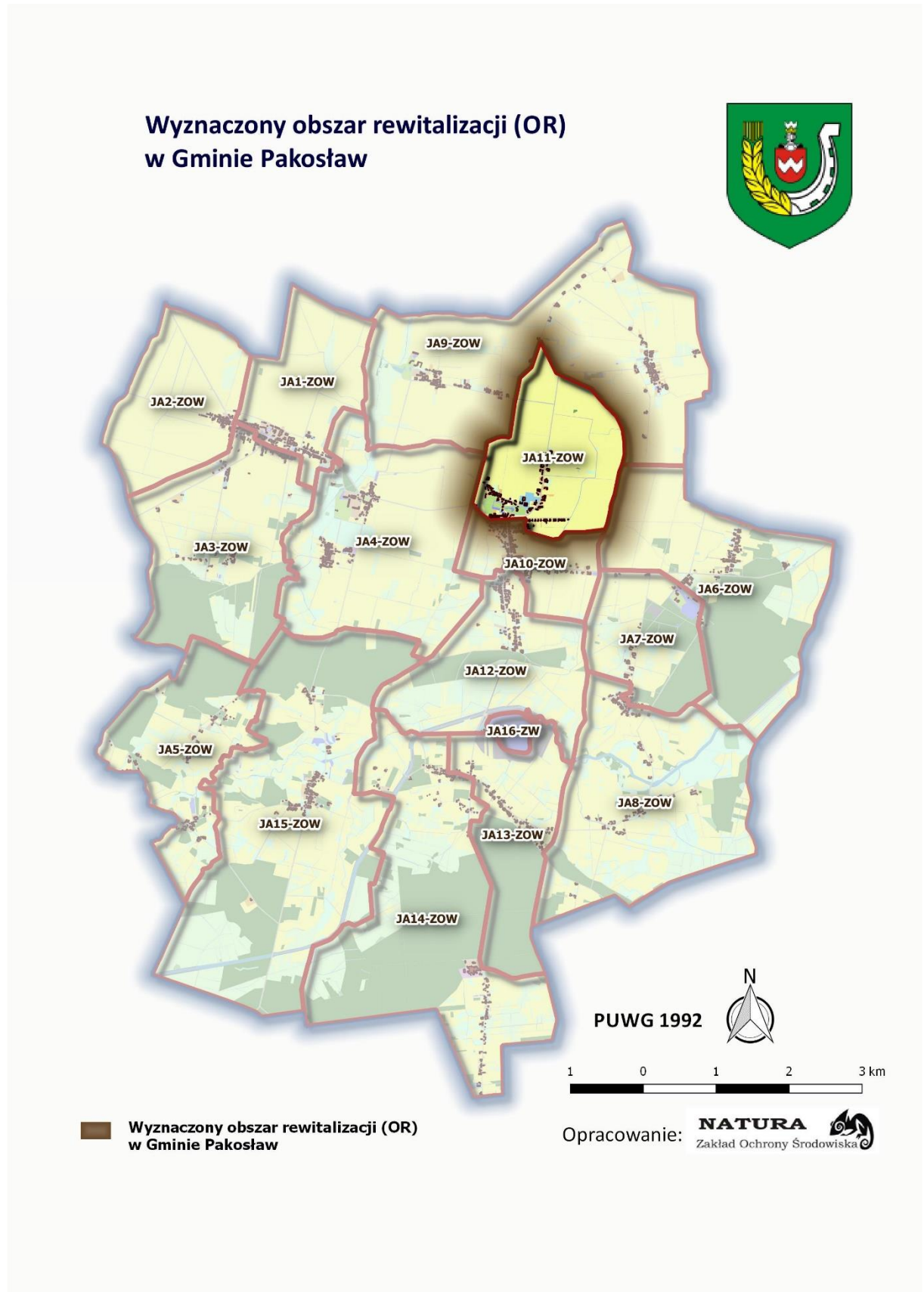
Uzasadnienie wyznaczenia obszaru rewitalizacji (OR)

Wyznaczając obszar rewitalizacji (OR) w ramach obszaru zdegradowanego (OZ) można podzielić go na podobszary. Decyzja taka oznacza, że gmina zamierza prowadzić na nich działania rewitalizacyjne na podstawie jednego programu rewitalizacji. W sytuacji, gdy należyta koncentracja działań nie jest możliwa do osiągnięcia na wszystkich podobszarach (ze względu na ograniczenia finansowe, techniczne oraz czasowe), lepszą strategią jest wyznaczenie tylko jednego z podobszarów jako obszaru rewitalizacji, a po zakończeniu na nim działań, aktualizacja programu rewitalizacji i „przejście” na nowy, wymagający interwencji obszar. Takie właśnie podejście przyjęto w przedmiotowej diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) w Gminie Pakosław. Wyznaczona jako obszar rewitalizacji (OR) jednostka analityczna JA11-ZOW charakteryzuje się znacząco wysokim stopniem degradacji w sferze społecznej i gospodarczej w porównaniu do innych obszarów gminy oraz stanowi fragment jej terytorium, mający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Pakosław (centrum miejscowości i gminy, lokalizacja głównego kościoła, lokalizacja terenów

rekreacyjnych, lokalizacja usług oświatowych). Formalnie, istotność obszaru dla rozwoju gminy wynika z zapisów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Pakosław na lata 2011-2025 oraz Programu działania na lata 2014-2018, **stanowiących dokumenty strategiczne gminy**. Dokumentem strategicznym jest także „Plan Odnowy i Rozwoju Miejscowości Pakosław 2016-2025”, uchwalony przez Radę Gminy 28 grudnia 2016 roku. Wskazano w nim (w ramach przeprowadzonej analizy SWOT) wiele braków i problemów, doskwierających mieszkańcom (między innymi zły stan kościoła parafialnego, niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu, słaba infrastruktura drogowa), w tym szczególnie mieszkańcom centrum miejscowości. Jednocześnie wskazano na działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy standardu życia i odpływu młodych osób do większych ośrodków.

W wyżej wymienionych dokumentach założone cele oraz przedsięwzięcia wskazują na potrzebę prowadzenia komplementarnych działań, w tym potrzebę rewitalizacji, w szczególności w **Sołectwie Pakosław, będącym centrum życia społeczno-gospodarczego gminy** (wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje część sołectwa Pakosław). Ponadto do oceny istotności obszaru posłużono się dodatkowo konsultacjami i badaniami przeprowadzonymi przez pracowników Urzędu Gminy w Pakosławiu, z których wynika, że ta część Pakosławia wymaga w pierwszej kolejności rozpoczęcia procesu rewitalizacji gminy. **Kwestia rewitalizacji omawianego terenu była wielokrotnie podnoszona na wszystkich posiedzeniach Rady Gminy, a zgłaszane na jej forum propozycje działań naprawczych najczęściej dotyczą właśnie obszaru rewitalizacji.**

Rycina 21. Wyznaczony obszar rewitalizacji (OR) w Gminie Pakosław

III.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji (OR)

Zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje także **pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji**. Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych opracowanej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie oraz wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR), szczegółowo opisanych w Rozdziale X. Uspołecznienie programu rewitalizacji, **przeprowadzono pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji (OR)**, która miała na celu poznanie **przyczyn powstawania negatywnych zjawisk oraz skutków** jakie wywołują, a także analizę **lokalnych potencjałów** wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR). Do badań wykorzystano narzędzia będące jednocześnie dojrzałymi formami partycypacji społecznej, tj. **debatez interesariuszami obszaru rewitalizacji (OR)** oraz **spacer studyjny** po wyznaczonym obszarze rewitalizacji (OR), a także dodatkowe dane z Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Urzędu Gminy.

III.5.1 Debata z interesariuszami obszaru rewitalizacji (OR)

W debacie uczestniczyli interesariusze obszaru rewitalizacji (OR), tj. mieszkańcy, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele klubów sportowych, przedstawiciele władzy publicznej (wójt oraz radni), a także pracownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego. Debata z uczestnikami polegała na dyskusji, wywołanej przygotowanymi szczegółowymi pytaniami, odnoszącymi się do poszczególnych sfer, tj. społecznej (traktowanej w sposób priorytetowy), gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Pytania miały na celu poznanie przyczyn negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach, skutków jakie wywołują, a także określenie lokalnych potencjałów wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR) w gminie. Wnioski wynikające z debaty przedstawiono w punkcie III.6 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR).

III.5.2 Spacer studyjny po wyznaczonym obszarze rewitalizacji (OR)

W spacerze studyjnym wraz z konsultantami Fundacji uczestniczyli przedstawiciele władzy publicznej (wicewójt oraz urzędnicy gminni), a także przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji. Uczestnicy wizytowali wszystkie ulice, wchodzące w skład obszaru. Głównym celem wizji lokalnej było uzyskanie pełniejszej wiedzy, dotyczącej sfery technicznej wyznaczonego obszaru dysfunkcyjnego, w tym układu komunikacyjnego, stanu dróg, chodników i oświetlenia, stanu budynków mieszkalnych i obiektów budowlanych, lokali użytkowych, zagospodarowania i infrastruktury parku, stanu budynku kościoła parafialnego oraz zagospodarowania miejsc publicznych. Na miejscu zastanawiano się także nad przyczynami i skutkami, jakie wywołuje degradacja techniczna obiektów i przestrzeni publicznej na obszarze

rewitalizacji. Wnioski wynikające z odbytego spaceru studyjnego przedstawiono w punkcie III.6Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR).

Fot.1ul. Młyńska

Fot.2 ul. Młyńska

Fot.3 łącznik ulic: Młyńskiej i Parkowej

Fot.4 Park w Pakosławiu

Fot.5 Muszla koncertowa w parku

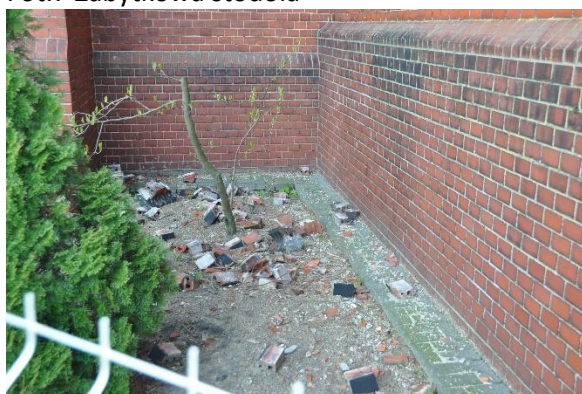
Fot.6 Fosa w parku

Fot.7 Zabytkowa stodoła

Fot.8 ul. 22 Stycznia

Fot.9 Kościół parafialny pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy

Fot.10 Kościół parafialny pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy

III.6. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)

Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych określone zostały na podstawie sporządzonej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR), w tym w szczególności w oparciu o wnioski wynikające z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji (OR). Poniżej zaprezentowano charakter potrzeb rewitalizacyjnych w poszczególnych sferach oraz lokalne potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR).

III.6.1 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej (sfera priorytetowa)

- **ograniczenie ubóstwa** (*przyczyna zjawiska*: brak pracy, choroba, niskie emerytury rolnicze, niepełnosprawność, niskie pensje, *skutek*: wysoki odsetek osób pobierających zasiłki stałe)
- **zmniejszenie bezrobocia** (*przyczyna zjawiska*: brak przygotowania zawodowego, niska skłonność do podejmowania pracy, *skutek*: wysoki odsetek osób pozostających bez pracy)

- **zwiększenie aktywności społecznej oraz poziomu integracji mieszkańców** (*przyczyna zjawiska*: niska świadomość społeczna, wpływ nowoczesnych środków komunikacji będący konkurencją dla bezpośrednich kontaktów międzyludzkich, brak środowiskowych imprez, *skutek*: niska frekwencja na imprezach miejskich, mało odwiedzany park, niska aktywność mieszkańców w działaniach i przedsięwzięciach społecznych)
- **eliminacja przestępstw, wandalizmu oraz zachowań chuligańskich** (*przyczyna zjawisk*: brak pracy, spożywanie alkoholu, wpływ otoczenia, obecność dyskoteki, brak monitoringu, *skutek*: najwyższy w gminie odsetek przestępstw stwierdzonych, wybryki chuligańskie, włamania, podpalenia)
- **utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 wraz z atrakcyjną ofertą zajęć dodatkowych** (*przyczyna zjawiska*: nowa potrzeba społeczna w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, *skutek*: brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3)
- **utworzenie miejsc dziennego pobytu seniorów** (*przyczyna zjawiska*: nowa potrzeba społeczna w zakresie zagospodarowania czasu wolnego seniorów, *skutek*: brak oferty dla seniorów)

III.6.2 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej

- **zwiększenie skłonności mieszkańców do zakładania własnej działalności gospodarczej** (*przyczyna zjawiska*: niska świadomość społeczna wynikająca z rolniczego charakteru gminy, *skutek*: niski poziom przedsiębiorczości, brak nowotworzonych podmiotów gospodarczych)
- **poprawa jakości lokali użytkowych do wynajęcia przez przedsiębiorców** (*przyczyna zjawiska*: niski poziom przedsiębiorczości, ograniczone środki finansowe właścicieli lokali, *skutek*: niższe zainteresowanie przedsiębiorców, brak lub niższe dochody właścicieli lokali)
- **zwiększenie liczby turystów oraz osób odwiedzających gminę** (*przyczyna zjawiska*: zły stan zagospodarowania oraz infrastruktury parku, *skutek*: niższy poziom przedsiębiorczości, niższe dochody lokalnych przedsiębiorców, brak nowotworzonych podmiotów gospodarczych)

III.6.3 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze środowiskowej

- **poprawa złej jakości powietrza** (*przyczyna zjawiska*: domostwa opalane paliwem stałym, niska świadomość społeczna, *skutek*: zanieczyszczenie powietrza)
- **poprawa złej jakości wody w zbiorniku wodnym i fosie w parku** (*przyczyna zjawiska*: niezidentyfikowane źródło zanieczyszczenia, *skutek*: zanieczyszczenie wody wynikające z prowadzonego monitoringu czystości wód, brak możliwości wykorzystania zbiornika wodnego i fosy na cele rekreacyjne)

III.6.4 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Nie odnotowano potrzeb rewitalizacyjnych w tej sferze.

III.6.5 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze technicznej

- **budowa, przebudowa lub modernizacja dróg, chodników i ścieżek rowerowych** będących w złym stanie technicznymna części obszaru rewitalizacji (*przyczyna zjawiska*: brak środków finansowych w budżecie gminy, *skutek*:niebezpieczeństwo wystąpienia kolizji lub wypadków, utrudnienia dla poruszających się pojazdów i pieszych, niska estetyka wizualna)
- **zmiana zagospodarowania oraz modernizacja infrastruktury parku**(części gminnej i prywatnej)(*przyczyna zjawiska*: brak środków finansowych w budżecie gminy oraz ograniczone środki finansowe podmiotu prywatnego, *skutek*: ograniczone możliwości organizowania imprez miejskich oraz spędzania wolnego czasu przez mieszkańców, niski poziom bezpieczeństwa publicznego)
- **remont wieży orazpokrycia dachowego kościoła parafialnego**(*przyczyna zjawiska*:wiek budynku kościoła, ograniczone środki finansowe parafii, *skutek*: ograniczone możliwości korzystania z budynkukościoła i dziedzińca przez mieszkańców z powodu spadających dachówek i cegieł)
- **remont generalny zabytkowej stodoły**(budynek wyłączony z użytkowania) (*przyczyna zjawiska*: brak środków finansowych w budżecie gminy, *skutek*: niebezpieczeństwo zawalenia, niska estetyka wizualna),
- **modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej**(*przyczyna zjawiska*: brak środków finansowych w budżecie gminy, *skutek*: ograniczone możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu i integracji mieszkańców).

III.6.6 Lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)

- **atrakcyjna lokalizacja**fragmentu terytorium gminy stanowiącego wyznaczony obszar rewitalizacji (OR) – centrum życia społeczno-gospodarczego gminy
- **dogodny układ komunikacyjny** oraz **dostępność komunikacyjna** (przystanek publicznej komunikacji autobusowej)
- **park** wraz z muszlą koncertową (miejsce wypoczynku i integracji mieszkańców oraz gości) i **pałacem**(miejsce usług hotelarskich, gastronomicznych i rozrywkowych)
- **szeroka oferta usług** dla ludności (centrum gminy)

IV. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI (OR) PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Wizję stanu obszaru rewitalizacji (OR) po przeprowadzeniu rewitalizacji można zdefiniować jako stan docelowy, do którego dąży się w wyniku realizacji programu rewitalizacji w gminie. Innymi słowy, jest to swoista „fotografia” (obraz) obszaru po zakończeniu procesu rewitalizacji w przyjętym horyzoncie czasowym. W przypadku niniejszego dokumentu jest to rok 2023.

Wizja określona została w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie i wynikające z niej potrzeby rewitalizacyjne oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR). Jej zasadniczy kształt został wypracowany podczas spotkań z mieszkańcami.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji (OR) brzmi: **Obszar po przeprowadzonym procesie rewitalizacji w 2023 roku będzie miejscem atrakcyjnym i bezpiecznym, pozwalającym na większą aktywność i integrację mieszkańców. Jednocześnie będzie miejscem aktywnej działalności gospodarczej, natomiast sposób zagospodarowania i wysoką jakość przestrzeni publicznej wpłyną na estetykę miejsca oraz poprawę warunków życia.**

V. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele rewitalizacji przedstawione w niniejszym dokumencie powiązane są ściśle z wnioskami wynikającymi z części diagnostycznej oraz **wynikają z wizji stanu obszaru rewitalizacji (OR)** po przeprowadzeniu rewitalizacji, **stanowiącej rdzeń opracowania**. Cele rewitalizacji służą hierarchizacji działań w odniesieniu do wskazanych potrzeb rewitalizacyjnych. Do poszczególnych celów przypisano **kierunki działań** odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym. Upřednio przeprowadzona diagnoza uwidoczniła także złożoność problemów występujących w poszczególnych sferach na obszarze rewitalizacji. W ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023” sformułowano następujące cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań:

CEL 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1 - Aktywizacja osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2 - Zwiększenie aktywności społecznej oraz poprawa opieki nad dziećmi

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.3 - Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

CEL 2. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1 - Pobudzanie skłonności mieszkańców do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2 - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności w sferze usług

CEL 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.1 - Poprawa czystości wód

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.2 – Poprawa jakości powietrza

CEL 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej

KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.1 - Poprawa stanu i rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej

KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.2 - Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej

VI. PROJEKTY/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Program rewitalizacji powinien zawierać **listę planowanych, podstawowych projektów**

rewitalizacyjnych, tj. takich, bez których realizacja założonych celów rewitalizacji oraz przypisanych im kierunków działań nie będzie możliwa. W programie rewitalizacji należy ująć także charakterystykę **pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych** tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów programu. Ponadto, jeżeli zidentyfikowane potrzeby rewitalizacyjne wymagają komplementarnych i skoordynowanych działań, dla których uzasadniona jest realizacja co najmniej dwóch projektów finansowanych ze środków jednego,

dwóch lub trzech funduszy europejskich (EFS, EFRR lub Fundusz Spójności), w programie rewitalizacji ująć należy także **projekty zintegrowane**.

VI.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Na kolejnych stronach w formie tabelarycznej przedstawiono listę podstawowych projektów rewitalizacyjnych.

PROJEKT 1.1.1.	
Tytuł projektu	Wieloletni program wyjścia z długotrwałego bezrobocia
Sfera oddziaływania	Społeczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.1.2., 2.1.1.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem
Podmiot realizujący projekt	Organizacja pozarządowa
Podmioty współpracujące	Powiatowy Urząd Pracy w Rawiczu Gmina Pakosław
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość projektu	15 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	EFS, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2023
Opis/zakres realizowanych zadań	Uruchomienie zgodnie z zasadami gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi działań, zmierzających do wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych. Współpraca zostanie zaplanowana w układzie wieloletnim.
Prognozowane rezultaty	Zmniejszenie odsetka osób długotrwale bezrobotnych oraz osób dotkniętych ubóstwem
Sposób oceny rezultatów	Sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy Sprawozdania organizacji pozarządowej

PROJEKT 1.1.2.	
Tytuł projektu	Wieloletni program wyjścia z ubóstwa
Sfera oddziaływania	Społeczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.1.1.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.1. Aktywizacja osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem
Podmiot realizujący projekt	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmioty współpracujące	Organizacje pozarządowe
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość projektu	20 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	EFS, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2023
Opis/zakres realizowanych zadań	Uruchomienie zgodnie z zasadami gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi działań, zmierzających do wsparcia i aktywizacji osób dotkniętych ubóstwem. Współpraca zostanie zaplanowana w układzie wieloletnim.
Prognozowane rezultaty	Zmniejszenie odsetka osób długotrwale bezrobotnych oraz osób dotkniętych ubóstwem
Sposób oceny rezultatów	Sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej

PROJEKT 1.2.1.	
Tytuł projektu	Utworzenie żłobka oraz sal dziennego pobytu dla seniorów
Sfera oddziaływania	Społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.2.4.
Projekt zintegrowany	☒ TAK ☐ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.2. Zwiększenie aktywności społecznej oraz poprawa opieki nad dziećmi
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław lub podmiot prywatny
Podmioty współpracujące	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakosławiu
Lokalizacja projektu	Pakosław, ul. Parkowa
Szacowana wartość projektu	1,2 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, środki własne Gminy lub środki własne podmiotu prywatnego
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • remont generalny zabytkowego budynku (stodoły) • utworzenie żłobka oraz sal dziennego pobytu dla seniorów • zakup wyposażenia niezbędnego do świadczenia form opieki nad dziećmi i osobami starszymi
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 • utworzenie miejsc dziennego pobytu dla seniorów • poprawa dostępności i jakości oferty usług społecznych (zwłaszcza kulturalnych i edukacyjnych) • poprawa dostępności do infrastruktury edukacyjnej oraz rekreacyjnej dla dzieci do lat 3 oraz osób starszych na terenie Gminy Pakosław
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • protokół odbioru obiektu • liczba umów z rodzicami, liczba seniorów korzystających z sal dziennego pobytu (raporty GOPS w Pakosławiu)

PROJEKT 1.2.2.	
Tytuł projektu	Aktywizacja mieszkańców Pakosławia w życiu społeczno-kulturalnym
Sfera oddziaływania	Społeczna
Komplementarność problemowa	Projekty: 4.2.2., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.2. Zwiększenie aktywności społecznej oraz poprawa opieki nad dziećmi
Podmiot realizujący projekt	Sołectwo Pakosław
Podmioty współpracujące	Gmina Pakosław, Ośrodek Kultury i Rekreacji w Pakosławiu, organizacje pozarządowe
Lokalizacja projektu	Park w Pakosławiu
Szacowana wartość projektu	10 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	Środki własne sołectwa, środki budżetowe Gminy, PROW
Okres realizacji projektu	Cykliczne imprezy od 2018 r. do 2023 r.
Opis/zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja cyklicznych imprez m.in. Dożynki, Dzień Dziecka;
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie integracji mieszkańców • aktywizacja osób w każdej grupie wiekowej • zwiększenie aktywności społecznej, w tym wzrost liczby mieszkańców, biorących udział w życiu społeczno-kulturalnym
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • sprawozdania z działalności sołectwa Pakosław • sprawozdania z działalności Ośrodka Kultury i Rekreacji w Pakosławiu

PROJEKT 1.2.3.	
Tytuł projektu	Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci uczęszczających do żłobka
Sfera oddziaływania	Społeczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.2.1.
Projekt zintegrowany	☒ TAK ☐ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.2. Zwiększenie aktywności społecznej oraz poprawa opieki nad dziećmi
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław lub podmiot prywatny
Podmioty współpracujące	
Lokalizacja projektu	Pakosław, ul. Parkowa
Szacowana wartość projektu	360 tys. PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFS, środki własne Gminy lub prywatnego podmiotu
Okres realizacji projektu	2020-2023
Opis/zakres realizowanych zadań	W ramach projektu będzie realizowany cykl zajęć dodatkowych. Zajęcia będą dotyczyły przede wszystkim zajęć ruchowych, plastycznych oraz logopedycznych. Przewiduje się również organizację wyjazdów na basen.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa zdrowia dzieci do lat 3 • zwiększenie umiejętności dzieci w określonych dziedzinach • poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej żłobka
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • sprawozdania z działalności żłobka

PROJEKT 1.3.1.	
Tytuł projektu	Budowa systemu monitoringu wizyjnego
Sfera oddziaływania	Techniczna, społeczna
Komplementarność problemowa	Projekty: 1.3.2., 4.2.2., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław
Podmioty współpracujące	Policja
Lokalizacja projektu	Park w Pakosławiu
Szacowana wartość projektu	100 tys. PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	Instalacja cyfrowego systemu monitoringu wizyjnego na terenie parku
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym zmniejszenie liczby przestępstw oraz wykroczeń o charakterze chuligańskim
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • raporty Policji

PROJEKT 1.3.2.	
Tytuł projektu	Akcja „Patrol bezpieczeństwa”
Sfera oddziaływania	Społeczna
Komplementarność problemowa	Projekty:1.2.2., 1.3.1., 4.2.2., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 1. Poprawa warunków życia mieszkańców w sferze społecznej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 1.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego
Podmiot realizujący projekt	Policja
Podmioty współpracujące	Gmina Pakosław
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji, szczególnie park w Pakosławiu
Szacowana wartość projektu	60 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	Środki Policji, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2023
Opis/zakres realizowanych zadań	Zwiększenie liczby patroli Policji, w szczególności w weekendy oraz podczas imprez gminnych
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego, w tym zmniejszenie liczby przestępstw oraz wykroczeń o charakterze chuligańskim
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • raporty Policji

PROJEKT 2.1.1.	
Tytuł projektu	Program „Przedsiębiorczy mieszkaniec”
Sfera oddziaływania	Społeczna, gospodarcza
Komplementarność problemowa	Projekt 2.2.1.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 2. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 2.1. Pobudzanie skłonności mieszkańców do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
Podmiot realizujący projekt	Organizacja pozarządowa
Podmioty współpracujące	Gmina Pakosław
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość projektu	20 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	EFS, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2023
Opis/zakres realizowanych zadań	Program będzie realizował cele edukacji społecznej, ukierunkowanej na pozyskanie kompetencji społecznych przez osoby z terenu obszaru rewitalizacji. Kompetencje społeczne będą pogłębiane w kierunku pozyskania wiedzy i praktycznych umiejętności pozwalających na planowanie, rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • Wpis do CEIDG lub KRS

PROJEKT 2.2.1.	
Tytuł projektu	Program wspierania przedsiębiorczości
Sfera oddziaływania	Społeczna, gospodarcza
Komplementarność problemowa	Projekt 2.1.1.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 2. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 2.1. Pobudzanie skłonności mieszkańców do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław
Podmioty współpracujące	Przedsiębiorcy
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość projektu	25 tys. PLN
Planowane źródła finansowania projektu	Środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	Opracowany przez Gminę program będzie obejmował diagnozę sytuacji lokalnych przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji oraz wskazywał różnorodne narzędzia ich wsparcia, a także sposoby pozyskiwania nowych podmiotów gospodarczych, w szczególności w sferze usług. Kolejnym etapem będzie wdrożenie zapisów programu, co przyczyni się do osiągnięcia zakładanych rezultatów.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowany program wspierania przedsiębiorczości dla obszaru rewitalizacji • Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Rady Gminy w sprawie przyjęcia programu

PROJEKT 3.1.1.	
Tytuł projektu	Rekultywacja zbiornika wodnego oraz fosy w parku
Sfera oddziaływania	Społeczna, środowiskowa
Komplementarność problemowa	Projekty: 1.2.2., 3.2.1., 4.2.2., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 3.1 - Poprawa czystości wód
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław
Podmioty współpracujące	
Lokalizacja projektu	Park w Pakosławiu
Szacowana wartość projektu	100 tys. PLN
Planowane źródła finansowania projektu	WFOŚiGW, EFRR, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja źródła zanieczyszczeń i fosy • Przeprowadzenie prac rekultywacyjnych
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Uzyskanie zadowalającej jakości wody • Zwiększenie atrakcyjności parku
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • Raporty czystości wody

PROJEKT 3.2.1.	
Tytuł projektu	Projekt „Stop dymiącym kominom”
Sfera oddziaływania	Środowiskowa, społeczna
Komplementarność problemowa	Projekt 3.1.1.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 3.2 – Poprawa jakości powietrza
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław
Podmioty współpracujące	Szkoły w Pakosławiu, organizacje pozarządowe
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Szacowana wartość projektu	15 tys. PLN rocznie
Planowane źródła finansowania projektu	WFOŚiGW, EFS, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018 i 2021
Opis/zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania informacyjno-edukacyjne z mieszkańcami obszaru rewitalizacji • Akcje informacyjne i konkursy w szkołach
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa parametrów jakości powietrza • Podniesienie świadomości ekologicznej osób z obszaru rewitalizacji
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • Raporty jakości powietrza

PROJEKT 4.1.1.	
Tytuł projektu	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na ul. Rolniczej wraz z poszerzeniem jezdni i budową kanalizacji deszczowej
Sfera oddziaływania	Techniczna, społeczna
Komplementarność problemowa	Projekty: 4.2.2., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.1. Poprawa stanu i rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej
Podmiot realizujący projekt	Powiatowy Zarząd Dróg w Rawiczu
Podmioty współpracujące	Urząd Gminy w Pakosławiu
Lokalizacja projektu	Pakosław, ul. Rolnicza
Szacowana wartość projektu	1 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	Środki budżetowe Powiatu i Gminy, EFRR, PROW
Okres realizacji projektu	2017-2018
Opis/zakres realizowanych zadań	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej • poszerzenie jezdni na ulicy Rolniczej • budowa kanalizacji deszczowej
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa mieszkańców ulicy Rolniczej • poprawa estetyki publicznej • poprawa dostępności do obiektów sportowych
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • protokół odbioru robót

PROJEKT 4.2.1.	
Tytuł projektu	Renowacja kościoła parafialnego pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy
Sfera oddziaływania	Społeczna, techniczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.2.2.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.2. Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej
Podmiot realizujący projekt	Parafia w Pakosławiu
Podmioty współpracujące	Urząd Gminy Pakosław, mieszkańcy
Lokalizacja projektu	Pakosław, ul. 22 stycznia 40
Szacowana wartość projektu	3 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, środki własne Parafii
Okres realizacji projektu	2018-2021
Opis/zakres realizowanych zadań	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • wymiana konstrukcji i pokrycia dachu • renowacja wieży kościoła • modernizacja elewacji zewnętrznej • renowacja witraży • wymiana podłogi • remont instalacji elektrycznej i odgromowej • odprowadzenie wód deszczowych • stolarka okienna i drzwiowa • rekonstrukcja uszkodzonych elementów architektonicznych i dekoracyjnych • adaptacja pomieszczenia w wieży kościoła parafialnego na cele Sali Muzealnej

Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none">• uchronienie zabytku przed postępującym niszczeniem• umożliwienie mieszkańcom i gościom korzystania z obiektu sakralnego• poprawa wizerunku budynku• ochrona dziedzictwa kulturowego• zwiększenie liczby i jakości przestrzeni kulturalnych• poprawa dostępności i atrakcyjności przestrzeni kulturalnych dla różnych grup wiekowych
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none">• protokół odbioru prac• ewidencja liczby osób, odwiedzających Salę Muzealną

PROJEKT 4.2.2.	
Tytuł projektu	Modernizacja parku w Pakosławiu
Sfera oddziaływania	Społeczna, techniczna
Komplementarność problemowa	Projekty: 1.2.2., 1.3.1., 3.1.1., 4.1.1., 4.2.3.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.2. Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Pakosław (Urząd Gminy)
Podmioty współpracujące	Sołectwo Pakosław
Lokalizacja projektu	Pakosław, wzdłuż ulic: Parkowej i Olbina
Szacowana wartość projektu	2 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, środki własne Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • remont sceny wraz z otoczeniem • budowa małej infrastruktury (ławki, kosze na śmieci, itp.) • budowa ścieżek spacerowych • montaż nowoczesnego oświetlenia • renowacja zbiorników wodnych • zagospodarowanie zieleni parkowej.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego dla mieszkańców, sprzyjającego integracji społecznej • stworzenie przestrzeni do organizacji imprez plenerowych i wydarzeń kulturalnych • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej • poprawa jakości środowiska naturalnego • poprawa bezpieczeństwa na terenie parku • poprawa dostępności do obiektów znajdujących się w parku • zwiększenie liczby osób, korzystających z parku
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • protokoły odbioru • raporty Policji, dotyczące przestępczości

PROJEKT 4.2.3.	
Tytuł projektu	Modernizacja terenu należącego do Pałacu w Pakosławiu
Sfera oddziaływania	Społeczna, techniczna
Komplementarność problemowa	Projekty: 1.2.2., 1.3.1., 3.1.1., 4.1.1., 4.2.2.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.2 - Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej
Podmiot realizujący projekt	INGENIA S.A. Pałac w Pakosławiu ul. Królewska 16 00-103 Warszawa
Podmioty współpracujące	
Lokalizacja projektu	Pałac w Pakosławiu ul. Parkowa 14
Szacowana wartość projektu	1 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	własne oraz pożyczka
Okres realizacji projektu	2018-2021
Opis/zakres realizowanych zadań	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • budowa ścieżki pieszej • modernizacja linii brzegowej zbiornika wodnego • wykonanie oświetlenia • wykonanie ogrodzenia • budowa małej infrastruktury.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie strefy rekreacyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców i gości • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej • poprawa jakości środowiska naturalnego • zwiększenie liczby osób korzystających z strefy rekreacyjno-wypoczynkowej
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • protokoły odbioru

PROJEKT 4.2.4.	
Tytuł projektu	Zadaszenie lodowiska
Sfera oddziaływania	Techniczna, społeczna
Komplementarność problemowa	Projekt 1.2.2.
Projekt zintegrowany	☐ TAK ☒ NIE
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.2 - Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej
Podmiot realizujący projekt	Urząd Gminy Pakosław
Podmioty współpracujące	Ośrodek Kultury i Rekreacji w Pakosławiu
Lokalizacja projektu	Pakosław, ul. Rolnicza
Szacowana wartość projektu	1,5 mln PLN
Planowane źródła finansowania projektu	EFRR, środki budżetowe Gminy
Okres realizacji projektu	2018-2020
Opis/zakres realizowanych zadań	<ul style="list-style-type: none"> • budowa zadaszenia lodowiska
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • wydłużenie okresu użytkowania lodowiska • zmniejszenie zużycia energii elektrycznej • zwiększenie liczby osób, korzystających z lodowiska
Sposób oceny rezultatów	<ul style="list-style-type: none"> • protokół odbioru • sprawozdania Ośrodka Kultury i Rekreacji w Pakosławiu

VI.2. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej, w formie tabelarycznej przedstawiono listę pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

PRZEDSIĘWZIĘCIE 1	
Opis typu przedsięwzięcia	Poprawa stanu infrastruktury drogowej na terenie rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Techniczna
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.1. Poprawa stanu i rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej
Lokalizacja	Cały obszar rewitalizacji
Opis	<p>W ramach niniejszego przedsięwzięcia planowane jest zrealizowanie następujących prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa parkingu na terenie położonym przy budynku wielorodzinnym przy ul. 22 Stycznia • modernizacja ulicy Młyńskiej • modernizacja ulic: Parkowa i Olbina • modernizacja ulicy 40-lecia.
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym pojazdów i pieszych • zwiększenie liczby i dostępności miejsc parkingowych • poprawa dostępności do terenu • poprawa zieleni publicznej • poprawa estetyki przestrzeni publicznej

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2	
Opis typu przedsięwzięcia	Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
Sfera oddziaływania	Społeczna, techniczna
Cel rewitalizacji	Cel 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej
Kierunek działań rewitalizacyjnych	Kierunek działań 4.2. Modernizacja obiektów i miejsc użyteczności publicznej
Lokalizacja	Pakosław, tereny przy kompleksie sportowym i przedszkolu
Opis	<p>W ramach niniejszego przedsięwzięcia planowane jest zrealizowanie następujących prac:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja kortu tenisowego przy ul. Parkowej • budowa siłowni zewnętrznej na kompleksie sportowym

	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacja placu zabaw przy przedszkolu
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie miejsca spotkań i odpoczynku • stworzenie atrakcyjnego miejsca pod względem rekreacji i spędzania wolnego czasu • stworzenie atrakcyjnego miejsca zabaw dla dzieci • zwiększenie bezpieczeństwa bawiących się dzieci

VI.3. Projekty zintegrowane

Poniżej przedstawiono informację odnośnie projektu zintegrowanego.

Integracja dotyczy projektów: nr 1.2.1. Utworzenie żłobka na terenie Gminy Pakosław i nr 1.2.4. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci uczęszczającej do żłobka.

Na lata 2018-2020 planowana jest budowa obiektu i jego wyposażenie, natomiast w latach 2020-2023 będą realizowane działania „miękkie” dla dzieci, uczęszczających do żłobka - cykl zajęć dodatkowych, które będą dotyczyły przede wszystkim nauki języka obcego, zajęć ruchowych, plastycznych oraz logopedycznych. Przewiduje się również organizację wyjazdów na basen.

Integracja polega na tym, że realizacja projektu 1.2.4 jest niemożliwa bez wcześniejszej realizacji projektu 1.2.1.

VII. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 narzucają obowiązek ujęcia w programie rewitalizacji mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno – instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania. **Komplementarność** projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych na potrzeby opracowania programu rewitalizacji należy rozumieć jako **wzajemnedopełnianie się interwencji prowadzące do osiągnięcia wcześniej wyznaczonych celów rewitalizacji**. W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017 – 2023 zapewniono komplementarność projektów rewitalizacyjnych we wszystkich wymaganych w Wytycznych wymiarach.

VII.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy

projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. **Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych** ma służyć temu, by **program rewitalizacji efektywnie oddziałował na cały obszar rewitalizacji** (nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017 - 2023 **projekty rewitalizacyjne, oddziaływać będą na cały obszar rewitalizacji** dzięki ich równomiernemu, przestrzennemu rozłożeniu oraz wzajemnemu „przestrzennemu dopełnianiu się”. **Zachowanie komplementarności przestrzennej wykazano** w Rozdziale VI. „Projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne”, w tabelach przedstawiających szczegółowe informacje o projektach, **w wierszu „Lokalizacja projektu”** wskazując konkretne miejsce realizacji projektów na obszarze rewitalizacji (OR). Tym samym dowodzi się, że projekty te nie są skupione w jednym punkcie obszaru rewitalizacji (OR), lecz zlokalizowane na całym jego terytorium.

VII.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji takich projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się **wzajemnie dopełniały tematycznie**, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we **wszystkich niezbędnych aspektach** (społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma **przeciwdziałać fragmentacji działań** (np. tzw. „rewitalizacji technicznej” czy „rewitalizacji społecznej” – określeń często błędnie stosowanych) koncentrując uwagę na **całościowym spojrzeniu** na przyczyny kryzysu obszaru rewitalizacji.

Poszczególne **projekty rewitalizacyjne** ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017 - 2023, **uzupełniają się tematycznie oraz oddziałują na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych sferach**, tj., społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. **Zachowanie komplementarności problemowej wykazano** w Rozdziale VI. „Projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne”, w tabelach przedstawiających szczegółowe informacje o projektach, **w wierszu „Komplementarność problemowa”** wskazując na powiązania opisywanych projektów z innymi, konkretnymi projektami programu rewitalizacji.

VII.3. Komplementarność proceduralno - instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na

efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Dla zapewnienia **komplementarności proceduralno-instytucjonalnej** niezbędne jest **osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle**. Zachowanie komplementarności proceduralno – instytucjonalnej wykazano w Rozdziale XI. System wdrażania, monitorowania oraz sposób modyfikacji programu rewitalizacji.

VII.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa sprowadza się do **zachowania ciągłości programowej** polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności w latach 2007-2013. Ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017 - 2023 projekty rewitalizacyjne stanowią kontynuację lub rozwinięcie projektów zrealizowanych w ramach polityki spójności w latach 2007-2013.

Ponizej wykazano, które projekty rewitalizacyjne stanowią kontynuację lub rozwinięcie projektów zrealizowanych w ramach polityki spójności w latach 2007-2013:

Projekt 4.2.4. Zadaszenie lodowiska oraz Przedsięwzięcie 2 stanowią rozwinięcie projektu pn. Budowa sali sportowej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pakosławiu wraz ze stworzeniem gabinetu geograficzno-fizycznego w Gimnazjum, zrealizowanego w 2008 roku w ramach WPRPO 2007-2013.

VII.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności w latach 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na **konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia** ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Komplementarność źródeł finansowania oznacza także **zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania** projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Planowane główne źródła finansowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017 - 2023 przedstawiają się następująco:

- a. **EFRR**: Projekty: 1.2.1., 1.3.1., 4.2.1., 4.2.2., 4.2.4.
- b. **EFS**: Projekty: 1.1.1., 1.1.2., 1.2.3., 2.1.1.
- c. **Środki własne gminy**: Projekty: 1.2.2., 2.2.1.
- d. **Środki własne Powiatu Rawickiego**: Projekt 4.1.1.
- e. **Środki krajowe**: Projekty: 1.3.2.
- f. **WFOŚiGW**: Projekty: 3.1.1., 3.2.1.

g. **Środki własne przedsiębiorców: 4.2.3.**

VIII. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE WODNIESIENIU DO PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Ramy finansowe powinny wskazywać potencjalne źródła finansowania, z których mogą być pozyskane środki na realizację projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł. Podstawą do określenia ram finansowych powinny być: zakres przedmiotowy i podmiotowy poszczególnych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, horyzont czasowy obowiązywania programu oraz przegląd instrumentów realizacyjnych występujących na szczeblach lokalnym, regionalnym oraz krajowym.

Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakość lata 2017-2023 przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023

L.p.	Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Zakres przedmiotowy projektu rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący	Zakres czasowy	Szacunkowy koszt	Planowane źródło finansowania
1.	PROJEKT 1.1.1. Wieloletni program wyjścia z długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Uruchomienie zgodnie z zasadami gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi działań, zmierzających do wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych dotkniętych ubóstwem. Współpraca zostanie zaplanowana w układzie wieloletnim.	Organizacja pozarządowa	2018-2023	15 tys. PLN rocznie	EFS, środki własne Gminy
2.	PROJEKT 1.1.2. Wieloletni program wyjścia z ubóstwa	Uruchomienie zgodnie z zasadami gminnego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi działań, zmierzających do wsparcia i aktywizacji osób dotkniętych ubóstwem. Współpraca zostanie zaplanowana w układzie wieloletnim.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2018-2023	20 tys. PLN rocznie	EFS, środki własne Gminy
3.	PROJEKT 1.2.1. Utworzenie żłobka oraz sal dziennego pobytu dla seniorów	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • remont generalny zabytkowego budynku (stodoły) • budowa żłobka oraz sal dziennego pobytu dla seniorów • zakup wyposażenia niezbędnego do świadczenia form opieki nad dziećmi 	Gmina Pakosław lub podmiot prywatny	2018-2020	1,2 mln PLN	EFRR, środki własne Gminy lub środki własne podmiotu prywatnego

		i osobami starszymi				
4.	PROJEKT 1.2.2. Aktywizacja mieszkańców Pakosławia w życiu społeczno-kulturalnym	Organizacja cyklicznych imprez m.in. Dożynki, Dzień Dziecka.	Sołectwo Pakosław	Cykliczne imprezy od 2018 r. do 2023 r.	10 tys. PLN rocznie	Środki własne sołectwa, środki budżetowe Gminy, PROW
5.	PROJEKT 1.2.3. Rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci uczęszczających do żłobka	W ramach projektu będzie realizowany cykl zajęć dodatkowych. Zajęcia będą dotyczyły przede wszystkim nauki języka obcego, zajęć ruchowych, plastycznych oraz logopedycznych. Przewiduje się również organizację wyjazdów na basen.	Gmina Pakosław lub podmiot prywatny	2020-2023	360 tys. PLN	EFS, środki własne Gminy lub prywatnego podmiotu
6.	PROJEKT 1.3.1. Budowa systemu monitoringu wizyjnego	Instalacja cyfrowego systemu monitoringu wizyjnego na terenie parku.	Gmina Pakosław	2018-2020	100 tys. PLN	EFRR, środki własne Gminy
7.	PROJEKT 1.3.2 Akcja „Patrol bezpieczeństwa”	Zwiększenie liczby patroli Policji, w szczególności w weekendy oraz podczas imprez gminnych.	Policja	2018-2023	60 tys. PLN rocznie	Środki Policji, środki własne Gminy
8.	PROJEKT 2.1.1 Program „Przedsiębiorczy mieszkańiec”	Program będzie realizował cele edukacji społecznej, ukierunkowanej na pozyskanie kompetencji społecznych przez osoby z terenu obszaru rewitalizacji. Kompetencje społeczne będą pogłębiane w kierunku pozyskania wiedzy i praktycznych umiejętności pozwalających na planowanie, rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej.	Organizacja pozarządowa	2018-2023	20 tys. PLN rocznie	EFS, środki własne Gminy
9.	PROJEKT 2.2.1.	Opracowany przez Gminę program będzie obejmował diagnozę sytuacji	Gmina Pakosław	2018-2020	25 tys. PLN	Środki własne Gminy

	Program wspierania przedsiębiorczości	lokalnych przedsiębiorców oraz wskazywał różnorodne narzędzia ich wsparcia, a także sposoby pozyskiwania nowych podmiotów gospodarczych, w szczególności w sferze usług.				
10.	PROJEKT 3.1.1. Rekultywacja zbiornika wodnego oraz fosy w parku	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikacja źródła zanieczyszczeń i fosy. • Przeprowadzenie prac rekultywacyjnych. 	Gmina Pakosław	2018-2020	100 tys. PLN	WFOŚiGW, EFRR, środki własne Gminy
11.	PROJEKT 3.2.1. Projekt „Stop dymiącym kominom”	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania informacyjno-edukacyjne z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. • Akcje informacyjne i konkursy w szkołach. 	Gmina Pakosław	2018 i 2021	15 tys. PLN rocznie	WFOŚiGW, EFS, środki własne Gminy
12.	PROJEKT 4.1.1 Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na ul. Rolniczej wraz z poszerzeniem jezdni i budową kanalizacji deszczowej	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej • poszerzenie jezdni na ulicy Rolniczej • budowa kanalizacji deszczowej. 	Powiatowy Zarząd Dróg w Rawiczu	2017-2018	1 mln PLN	Środki budżetowe Powiatu i Gminy, EFRR, PROW
13.	PROJEKT 4.2.1. Renowacja kościoła parafialnego pw. św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy	Planowana jest realizacja następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • wymiana konstrukcji i pokrycia dachu • renowacja wieży kościoła • modernizacja elewacji zewnętrznej • renowacja witraży • wymiana podłogi • remont instalacji elektrycznej i odgromowej • odprowadzenie wód deszczowych • stolarka okienna i drzwiowa 	Parafia w Pakosławiu	2018-2021	3 mln PLN	EFRR, środki własne Parafii

		<ul style="list-style-type: none"> rekonstrukcja uszkodzonych elementów architektonicznych i dekoracyjnych adaptacja pomieszczenia w wieży kościoła parafialnego na cele Sali Muzealnej. 				
14.	PROJEKT 4.2.2 Modernizacja parku w Pakosławiu	<p>Planowana jest realizacja następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> remont sceny wraz z otoczeniem budowa małej infrastruktury (ławki, kosze na śmieci, itp.) budowa ścieżek spacerowych montaż nowoczesnego oświetlenia renowacja zbiorników wodnych zagospodarowanie zieleni parkowej. 	Urząd Gminy Pakosław	2018-2020	2 mln PLN	EFRR, środki własne Gminy
15.	PROJEKT 4.2.3. Modernizacja terenu należącego do Pałacu w Pakosławiu	<p>Planowana jest realizacja następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> budowa ścieżki pieszej modernizacja linii brzegowej zbiornika wodnego wykonanie oświetlenia wykonanie ogrodzenia budowa małej infrastruktury. 	INGENIA S.A.	2018-2021	1 mln PLN	Środki własne INGENIA S.A. oraz pożyczka
16.	PROJEKT 4.2.4. Zadaszenie lodowiska	Budowa zadaszenia lodowiska.	Urząd Gminy Pakosław	2018-2020	1,5 mln PLN	EFRR, środki budżetowe Gminy

Źródło: opracowanie własne

IX. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (SOOŚ).

Obowiązek przeprowadzenia SOOŚ nakłada Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Określa ona rodzaje dokumentów, dla których wymagane jest przeprowadzanie oceny oraz zasady jej przeprowadzania lub odstąpienia od niej.

W opinii organu przygotowującego projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017- 2023, nie stanowi on dokumentu wymagającego przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ponieważ realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę powyższe stanowisko, na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 zwrócono się z prośbą do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosławna lata 2017-2023. Zgodnie z art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiono stosowne uzasadnienie w tym zakresie. W przedmiotowym przypadku **odstąpienie to zostało uzgodnione** ze wskazanymi wyżej organami.

X. USPOŁECZNIE NIE PROGRAMU REWITALIZACJI

Obowiązek uspołecznienia programu rewitalizacji wynika z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Partycypacja społeczna musi zostać uwzględniona na każdym etapie prac nad programem (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie oraz monitorowanie).

X.1. Diagnozowanie

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Pakosław miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego (OZ) oraz obszaru rewitalizacji (OR). Po przeprowadzeniu diagnozy i wyznaczeniu obszaru rewitalizacji (OR), przeprowadzone zostały konsultacje społeczne dokumentu w oparciu o uchwałę Rady Gminy w sprawie prowadzenia konsultacji społecznych, podjętej na podstawie art. 5a Ustawy o samorządzie gminnym. W ramach konsultacji odbyły się **3 spotkania z mieszkańcami w różnych częściach gminy** (w tym na obszarze rewitalizacji), na których przedstawiono zebrany przedmiotową diagnozę. Zainteresowani swoje zdanie wyrażali poprzez wypełnienie stosownego formularza. Zadawane były także pytania, na które bezpośrednio odpowiadano. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych **nie wpłynęły żadne uwagi oraz propozycje** jednośnie opracowanej diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie Pakosław, w szczególności dotyczące wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR). Ponadto, w

ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji (OR) wykorzystano narzędzia będące jednocześnie dojrzałymi formami partycypacji społecznej, tj. **debatę z interesariuszami obszaru rewitalizacji (OR)** oraz **spacer studyjny po wyznaczonym obszarze rewitalizacji (OR)**. Wnioski z debaty i spaceru studyjnego przedstawiono w punkcie III.6 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR).

X.2. Programowanie

Ważnym elementem opracowania projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017- 2023 było aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej. Projekt programu poddany został konsultacjom społecznym w oparciu o uchwałę Rady Gminy w sprawie prowadzenia konsultacji społecznych, podjętą na podstawie art. 5a Ustawy o samorządzie gminnym. W ramach konsultacji odbyły się **3 spotkania z mieszkańcami w różnych częściach gminy**(w tym na obszarze rewitalizacji), na których przedstawiono zebrany przedmiotowy program. Zainteresowani swoje zdanie wyrażali poprzez wypełnienie stosownego formularza. Zadawane były także pytania, na które bezpośrednio odpowiadano. W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych **nie wpłynęły żadne uwagi oraz propozycje** odnośnie opracowanego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023.

X.3. Wdrażanie oraz monitorowanie programu rewitalizacji

Partycypacja społeczna uwzględniona została również w procesie wdrażania oraz monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023. Powołany został **Zespół ds. Programu Rewitalizacji**, składający się z szerokiego grona osób reprezentujących różne dziedziny aktywności zawodowej i społecznej, którego zadaniem jest zarządzanie całym procesem rewitalizacji w gminie, w tym wdrażanie oraz monitorowanie programu. Więcej informacji na temat Zespołu przedstawiono w kolejnym rozdziale.

XI. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Wieloaspektowość procesu rewitalizacji wymaga osadzenia rewitalizacji w ogólnym systemie zarządzania rozwojem gminy oraz określenia kluczowych elementów jakimi są: system wdrażania, monitorowania i modyfikacji programu rewitalizacji. Umożliwia to z jednej strony skuteczną i efektywną realizację programu, z drugiej strony natomiast pozwala na optymalne wykorzystanie środków finansowych w celu zmaksymalizowania spodziewanych efektów. Ponadto, kompleksowy monitoring zapewnia również odpowiednią ocenę aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji.

Program rewitalizacji powinien być dokumentem „żywym”, podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki rewitalizacji i wskazującym sposoby osiągnięcia założonych celów. Aby zaakceptowane przez radę gminy zapisy programu były realizowane, niezbędny jest organ odpowiedzialny za kompleksowy proces zarządzania procesem rewitalizacji.

Ze względu na istotność programu rewitalizacji dla rozwoju gminy, podobnie jak ma to miejsce w przypadku Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Pakosław na lata 2011-2025, **organem tym jest Wójt Pakosławia**, który realizował będzie powyższe zadania za pośrednictwem **Zespołu ds. Programu Rewitalizacji**. Zespół ten będzie **zarządzał całym procesem rewitalizacji w gminie**, tj. **wdrażaniem, monitorowaniem oraz przygotowaniem niezbędnych modyfikacji** dokumentu.

Członkowie Zespołu, w tym partnerzy społeczno-gospodarczy, reprezentują różne dziedziny aktywności zawodowej i społecznej oraz posiadają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, co gwarantuje sprawne i kompleksowe zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie, w szczególności **wdrażanie programu rewitalizacji**. Całość prac zespołu koordynuje Koordynator ds. Rewitalizacji będący jednocześnie przewodniczącym zespołu.

Kluczowym elementem kompleksowego zarządzania procesem rewitalizacji w gminie jest **system monitorowania** rewitalizacji. Zasady programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+ wskazują, jak należy monitorować realizację uchwalonego programu rewitalizacji. Stosując się do zapisów tam przedstawionych, system monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pakosławna lata 2017 – 2023 przedstawia się następująco i dotyczy następujących płaszczyzn:

1. monitorowania podstawowych parametrów programu na etapie przyjęcia oraz późniejszych jego aktualizacji (m.in. ludność, powierzchnia oraz przestrzenny obraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lista projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w programie wraz z podaniem szacowanych kosztów oraz przewidywanych rezultatów, ramy finansowe programu wraz z prognozowanym montażem finansowym),
2. monitorowania stopnia realizacji celów określonych w programie (co najmniej raz na dwa lata),
3. monitorowania skutków realizacji programu, poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji – wskaźniki stanu kryzysowego (co najmniej raz na dwa lata od momentu przyjęcia dokumentu do końca okresu obowiązywania),

Tabela 13. Wskaźniki wykorzystywane na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji(OR)

L.p.	Wskaźnik przyjęty do analizy	Wartość bazowa wskaźnika	Szacowana wartość wskaźnika w 2023 roku
SFERA SPOŁECZNA			
1.	Odsetek osób bezrobotnych	2,0 %	1,5 %
2.	Odsetek osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa)	3,1 %	2,5 %
3.	Odsetek osób pobierających zasiłki stałe	0,3 %	0,0 %
4.	Odsetek przestępstw stwierdzonych	1,41 %	0,5 %
5.	Frekwencja w wyborach	43,8 %	46 % %
6.	Odsetek uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych bez promocji do klasy wyższej, w tym nieukończenie szkoły	0,0 %	0,0%
SFERA GOSPODARCZA			
7.	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej	5,31	7,0
SFERA ŚRODOWISKOWA			
8.	Odsetek gospodarstw domowych niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej lub nieposiadających przydomowych oczyszczalni ścieków	1,0 %	0,0 %
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			
9.	Dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej	T	T
10.	Dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania	T	T
11.	Dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania	T	T
12.	Dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsca zamieszkania	T	T
SFERA TECHNICZNA			
13.	Odsetek liczby obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie	2,2 %	1,5 %

Źródło: opracowanie własne

- bieżącego monitorowania poziomu wdrażania programu - aktualizowana na bieżąco będzie lista przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów ich wdrożenia – efekty rzeczowe.

Monitorowanie ww. płaszczyzn, prowadzone przez Zespół ds. Programu Rewitalizacji, sprowadzać się będzie m.in. do przygotowania w cyklach minimum dwuletnich sprawozdań/raportów z realizacji programu, służących ocenie jego aktualności, stopnia skuteczności i efektywności przyjętych działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z zapisami Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+, sprawozdania/raporty, zawierające m.in. informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego, postępu rzeczowego i finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz stopnia realizacji celów określonych w programie, przekazywane będą do Departamentu Polityki Regionalnej UMWW w Poznaniu, co dwa lata, począwszy od początku 2018 roku (kolejne na początku 2020, 2022 i 2024 roku). Podstawą opracowania sprawozdań/raportów z realizacji programu będzie „Formularz efektów monitorowania programów rewitalizacji”, stanowiący Załącznik nr 4. do Zasad programowania i wsparcia rewitalizacji w ramach WRPO 2014+.

W wyniku kompleksowego monitorowania rewitalizacji, zmieniających się warunków wewnętrznych i zewnętrznych oraz zgłaszanych potrzeb, może zaistnieć potrzeba modyfikacji zapisów programu rewitalizacji, w szczególności dotyczących projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Za przygotowanie niezbędnych **modyfikacji programu** odpowiedzialny jest organ wykonawczy gminy – **Wójt Pakosławia**, który przy udziale **Zespołu ds. Programu Rewitalizacji**, oceni zasadność oraz możliwość wprowadzenia korekt. W przypadku uznania korekt za zasadne, Zespół zastosuje procedurę wprowadzania zmian, tożsamą z procedurą przy tworzeniu programu, w szczególności uwzględniającą dojrzałe formy partycypacji społecznej oraz strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

Spis tabel

Tabela 1. Szczegółowe dane dotyczące wyznaczonych jednostek analitycznych (JA)	12
Tabela 2. Dane dotyczące wybranych wskaźników do analizy oraz źródła danych	17
Tabela 3. Dane dotyczące wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy	19
Tabela 4. Wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych	20
Tabela 5. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych.	29
Tabela 6. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach analitycznych.	32
Tabela 7. Dostępność infrastruktury technicznej, społecznej oraz komunikacyjnej w sferze przestrzenno – funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych.....	36
Tabela 8. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych.	42
Tabela 9. Szczegółowe dane dotyczące występowania negatywnych zjawisk w analizowanych sferach.	46
Tabela 10. Szczegółowe dane dotyczące zamieszkałych jednostek analitycznych (JA) wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ).....	46
Tabela 11. Szczegółowe dane dotyczące jednostki analitycznej (JA) wchodzącej w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR).....	48
Tabela 12. Indykatywne ramy finansowe projektów rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023	81
Tabela 13. Wskaźniki wykorzystywane na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji (OR).....	88

Spis rycin

Rycina 1. Podział gminy na jednostki analityczne (JA)	14
Rycina 2. Odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy w 2016 r.	22
Rycina 3. Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki w 2016 r.	23
Rycina 4. Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki stałe w 2016 r.	24
Rycina 5. Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2016 r.	25
Rycina 6. Frekwencja w wyborach w gminie w 2015 r.	26
Rycina 7. Odsetek uczniów bez promocji do klasy wyższej w 2016 r.	27
Rycina 8. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej	28
Rycina 9. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (luty 2017 r.)	30
Rycina 10. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej	31
Rycina 11. Odsetek gospodarstw domowych z nierozwiązanym docelowo problemem odprowadzania ścieków bytowych w 2016 r.	33
Rycina 12. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej	34
Rycina 13. Dostępność zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej	37
Rycina 14. Dostępność przedszkola do 0,5 km od miejsca zamieszkania	38
Rycina 15. Dostępność obiektów sportowych do 1 km od miejsca zamieszkania	39
Rycina 16. Dostępność przystanku komunikacji publicznej do 1 km od miejsca zamieszkania	40

Rycina 17. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno – funkcjonalnej..	41
Rycina 18. Odsetek obiektów budowlanych w złym stanie technicznym	43
Rycina 19. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej	44
Rycina 20. Wyznaczony obszar zdegradowany (OZ) w Gminie Pakosław	47
Rycina 21. Wyznaczony obszar rewitalizacji (OR) w Gminie Pakosław	50